

UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

Strateški plan 2016. – 2020.

Split, 18. prosinca 2015.

Izdavač:

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Izdavač:

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce
Obala hrvatskog narodnog preporoda 7/III
21 000 Split, Hrvatska
Tel: +385 21 360 779
Fax: +385 21 317 254
e-mail: info@sunce-st.org
www.sunce-st.org

Uredile:

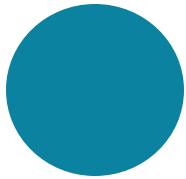
Gabrijela Medunić-Orlić i Zrinka Jakl

Suradnici:

Milena Šijan
Mosor Prvan
Ivana Grubišić
Margita Radman
Marija Nazlić
Ljiljana Prebanda
Patricija Granić
Matea Špika
Samanta Šećer
Jakša Božanić
Mia Bašić

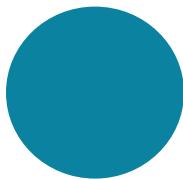

Izrada ovog Strateškog plana omogućena je temeljem finansijske potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u skladu s Ugovorom o financiranju institucionalne potpore broj Klasa: 421-02/14-2-6/1/13-08. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

SADRŽAJ

UVOD.....	4
I PREGLED POSTIGNUĆA UDRUGE SUNCE 2011-2015.....	5
Doprinos očuvanju prirodnih resursa Hrvatske osobito mora	5
Aktivan doprinos u kreiranju odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja uz poticanje sudjelovanja javnosti	7
Povećana znanja i praktične vještine o pitanjima zaštite okoliša, očuvanja prirode i održivog razvoja različitim javnostima i ciljnim skupinama	13
Kontinuiran i odgovoran pristup organizacijskom razvoju	16
II ANALIZA OKRUŽENJA I OKOLIŠNE POLITIKE.....	22
Zaštita okoliša i prirode u Hrvatskoj i svijetu	22
Okvir za djelovanje organizacija civilnoga društva u području zaštite okoliša i prirode.....	26
III SWOT ANALIZA.....	32
IV VIZIJA, MISIJA, VRIJEDNOSTI I PRINCIPI DJELOVANJA	33
V. STRATEŠKI CILJEVI ZA RAZDOBLJE 2016. - 2020.	34
Strateški cilj 1. Doprinijeti očuvanju prirodnih vrijednosti u Hrvatskoj i međunarodnom okruženju	34
Strateški cilj 2. Promicati sudjelovanje javnosti i razmjenu dobre prakse u zaštiti prirode, okoliša i održivom razvoju	36
Strateški cilj 3. Povećati dostupnost informacija te jačati znanja i praktične vještine ciljnih skupina o zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja	40
VI PARTNERI I DIONICI ORGANIZACIJE.....	42
VII. IZVORI FINANCIRANJA ORGANIZACIJE DO 2020.....	44
VIII. RAZVOJ ORGANIZACIJE DO 2020.	46
Financiranje u razdoblju 2016.-2020.....	46
Jačanje upravljačkih praksi temeljenih na principima dobrog upravljanja.....	47
Razvoj ljudskih potencijala i ciljanih kompetencija	48
Stručno usavršavanje u Udruzi	49
Volonterstvo u Udruzi	49
Rad na kvaliteti i procedurama	50
Proširenje prostora za rad i unaprjeđenje radnih uvjeta	50
Poboljšanje zagovaranja, mentorstva i umrežavanja na lokalnoj razini	51
IX. PRILOG	52

UVOD

Udruga Sunce je strateško planiranje prepoznala kao iznimno važan alat za organizacijski razvoj i izgradnju kulture učeće organizacije. Dosadašnja planiranja provodila su se u ciklusima od tri godine dok je posljednji strateški plan izrađen za petogodišnje razdoblje od 2011. do 2016. Budući je rađen za duže, petogodišnje razdoblje, bila je predviđena revizija njegove provedbe tijekom 2013./2014. godine. Međutim u 2014. godini krenuli smo u proces vanjske evaluacije rada Udruge za desetogodišnje razdoblje od 2005. do 2015., vođen od strane vanjske konzultantice **Marine Škrabalo**. Ova evaluacija iskorištena je kao alat za reviziju provedbe važećeg Plana te temelj za novi ciklus strateškog planiranja. Ulaskom u proces strateškog planiranja u 2015. godini namjera nam je bila na vrijeme se pripremiti i uskladiti s programom Europa 2020 te svim ostalim promjenama koje su se dogodile na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Strateško planiranje uključivalo je i radionicu koja je održana u Rogaču na otoku Šolti, 31. kolovoza te 1. i 2. rujna 2015. Radionica je održana uz konzultacije i facilitiranje **Nataše Škrbić**, konzultantice za javni i neprofitni sektor. U razvoj novog strateškog plana kroz analizu provedbe strateških ciljeva iz prethodnog razdoblja, postignutih rezultata i pripremu njihova pregleda, aktivno sudjelovanje na radionici i izradu dokumenta Strateškog plana bili su uključeni: **Zrinka Jakl** (predsjednica Upravnog odbora i voditeljica programa Zaštite prirode), **Gabrijela Medunić-Orlić** (izvršna direktorica i voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja), **Milena Šijan** (voditeljica projekta na programu Zaštite prirode), **Mosor Prvan** (voditelj projekta na programu Zaštite prirode), **Matea Špika** (suradnica na programu Zaštite prirode), **Margita Radman** (suradnica edukatorica), **Marija Nazlić** (suradnica edukatorica), **Jakša Božanić** (suradnik na programu Zaštite okoliša i održivog razvoja), **Ivana Grubišić** (suradnica pravnica), **Samanta Šećer** (financijsko administrativna suradnica), **Mia Bašić** (suradnica pravnica, pripravnica), **Patricija Granić** (vanjska suradnica pravnica), **Ljiljana Prebanda** (vanjska suradnica).

Sredstva za izradu Strateškog plana, osigurana su iz Institucionalne potpore Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva koje je Udruga Sunce korisnik u razdoblju od 2014. do 2016. godine te im se ovim putem još jednom zahvaljujemo na pruženoj podršci.

I

PREGLED POSTIGNUĆA UDRUGE SUNCE 2011-2015

Udruga Sunce osnovana je 15.9.1998., kao reakcija skupine građana aktivista iz Dalmacije (Splita) na rastuće potrebe društva za kvalitetnim usmjeravanjem, uočavanjem i rješavanjem problematike zaštite okoliša. Tijekom tog razdoblja, a posebno razdoblja unazad deset godina, Udruga Sunce prepoznata je od niza dionika iz javnog i neprofitnog sektora kao vodeća okolišna udruga u Dalmaciji i jedan od glavnih izvora znanja i zagovaračkog djelovanja za okolišni pokret u Hrvatskoj (nalazi Vanjske evaluacije dostupni su na www.sunce-st.org).

U pregledu postignuća proteklog strateškog razdoblja organizacije od 2011. do 2015. koristili su se nalazi vanjske evaluacije, godišnji izvještaji o radu kao i zaključci sudionika radionice strateškog planiranja. Pri tom je važno naglasiti kako pregled postignuća prikazuje ključne uspjehe i doprinose Udruge Sunce, predviđene u skladu s proteklim Strateškim planom (<http://sunce-st.org/hr/osuncu/zasto-smo-tu>).

Doprinos očuvanju prirodnih resursa Hrvatske osobito mora

Fokus djelovanja Udruge Sunce, u ovom području rada, bio je na unaprjeđenju upravljanja prirodnim resursima te zaštićenim i/ili ugroženim područjima, staništima i vrstama uz sudjelovanje javnosti kao i provođenju istraživanja i izrađivanju stručnih podloga za unaprjeđenje upravljanja prirodnim resursima.

Tijekom proteklog strateškog razdoblja **vodili smo procese izrade planova upravljanja** za zaštićena područja pod nadležnošću **šest javnih ustanova**: NP Brijuni, NP Mljet, PP Telašćica i PP Lastovsko otočje, te županijske javne ustanove za zaštićena područja Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije.

Koristeći participativni pristup u izradi planova upravljanja doprinijeli smo povećanju sudjelovanja dionika u procesima donošenja planova kao i razvoju dobre prakse sudjelovanja javnosti u donošenju, provedbi te praćenju provedbe planova upravljanja u zaštićenim područjima. Dionici su uključivani u proces izrade planova kroz preko 40 facilitiranih radionica koje su obuhvatile više od 700 sudionika iz preko 80 organizacija i institucija.

Tijekom procesa izrade planova nastavili smo razvijati suradnju i graditi povjerenje s institucijama iz sektora zaštite prirode od kojih posebno ističemo Državni zavod za zaštitu prirode koji je od 2015. godine dio Hrvatske agencije okoliš i prirodu, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode te javne ustanove za zaštićena područja.

Možemo istaknuti kako je na temelju ovih rezultata, stečenih znanja i iskustava u primjeni metodologije Udruge Sunce tijekom procesa izrade planova upravljanja, **Državni zavod za zaštitu prirode izradio interni dokument za javne ustanove; Preporuke za proces izrade i usvajanja plana upravljanja zaštićenim područjima.**

Značajan doprinos smo dali i jačanju kapaciteta sektora zaštite prirode, prvenstveno u području razvoja znanja i vještina vezanih za planiranje upravljanja, rad s dionicima, zonaciju morskih zaštićenih područja, praćenje i evaluaciju te vezano za tematiku upravljanja zaštićenim područjima i ekološkom mrežom. Osim seminara, treninga i radionica organizirani su i nacionalni i međunarodni studijski posjeti koji su osim djelatnika iz zaštite prirode uključivali i dionike iz ostalih sektora i lokalnih zajednica. Dio aktivnosti jačanja kapaciteta bio je usmjeren i na organizacije civilnog društva i to prvenstveno vezano za ekološku mrežu. U ove aktivnosti uključeno je preko 350 sudionika iz više od 70 organizacija i institucija. Aktivno smo se uključili i u nacionalnu analizu procjene kapaciteta zaposlenika javnih ustanova zaštićenih područja i izradu plana jačanja kapaciteta, u suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode.

Kroz brojna istraživanja i kartiranja morskih staništa izravno smo doprinijeli povećanju fundusa kartiranih vrsta i staništa te kvalitete digitalne dokumentacije za potrebe planiranja i prezentacije. Naime od 2011. do 2015. godine putem direktnog prikupljanja podataka autonomnim ronjenjem na preko 600 lokacija i obradom u GIS-u kartirana su područja NP Brijuni, PP Telašćica, PP Lastovsko otoče, sjeverozapadni dio Dugog otoka, Pakleni otoci, otoci Prvić, Grgur, Goli otok, Susak, Unije, Male i Velike Srakane, južna strana otoka Brača. Razvijen je sustav praćenja stanja livada posidonije u zaštićenim područjima te su prikupljeni podaci. Prikupljeni su i podaci o stanju vidre. Kroz suradnju sa znanstvenicima rađene su i studije o stanju ribljeg fonda na području PP Lastovsko otoče i Telašćica te socio-ekonomske studije vezane za posjetitelje i nautički turizam. Za potrebe terenskih istraživanja razvijani su novi alati i metode. Kako su podaci o rasprostranjenosti i stanju morskih staništa u najvećem deficitu na razini cijele ekološke mreže, doprinos Sunca od iznimne je vrijednosti za očuvanje morskih staništa. Također, važno je naglasiti kako su veliki doprinos ovom radu dali brojni volonteri koji su pomogli u prikupljanju podataka.

Udruga je značajne napore uložila u izradu i komentiranje strateških i zakonodavnih dokumenata zaštićenih područja te angažiranje lokalnih zajednica, različitim sektora i ostalih dionika u osmišljavanje rješenja za učinkovitije upravljanje. Međutim, tijekom ovog procesa, postalo je razvidno kako je u većini slučajeva izostala odlučnost javnih ustanova i politička podrška struktura vlasti da se ovi dokumenti službeno i pravovremeno usvoje te se uspostavi cjelovit zakonodavni okvir za njihovu provedbu. Slična je situacija i s preporukama proizašlim iz provedenih istraživanja te su uočeni izazovi kod dijela dionika da u svom radu primjene stečena znanja i vještine.

Značajan doprinos koji smo ostvarili, ali i brojni izazovi u implementaciji, ukazuju na potrebu da u narednom razdoblju Udruga Sunce uloži značajnije napore u javnom zagovaranju za provedbu zakonskih i strateških dokumenata i učinkovitije upravljanje.

Tim više, jer veliki izazov za Republiku Hrvatsku ostaje ispunjavanje međunarodnih obveza vezanih za upravljanje ekološkom mrežom i izvještavanje o stanju vrsta i staništa. Dodatan napor će se trebati u uložiti razvoj suradnje s ostalim sektorima, posebice sektorom ribarstva i turizma. Na pomolu su i neka nova važna pitanja vezana za procjene usluga ekosustava, morski otpad, morsko prostorno planiranje i sl. U pogledu jačanja kapaciteta u sektoru zaštite prirode važno će biti staviti naglasak na sustavan i strateški pristup neformalnim i formalnim edukacijama te profesionalizaciji, u čemu će biti važna suradnja s Hrvatskom agencijom za okoliš i prirodu (bivši Državni zavod za zaštitu prirode).

Aktivan doprinos u kreiranju odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja uz poticanje sudjelovanja javnosti

Fokus našeg djelovanja bio je na **sudjelovanju u kreiranju i promicanju provedbe odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i korištenja prirodnih dobara** kao i **povećanje informiranosti i sudjelovanja javnosti**. Posebno smo se usmjerili i na **unaprjeđenje provedbe održivog gospodarenja otpadom na razini grada Splita i Dalmacije** te **promoviranje principa održivog razvoja u turizmu**.

Kako to ukazuju nalazi vanjske evaluacije, jedno od najvažnijih postignuća Udruge Sunce je *uspješno pozicioniranje organizacije u sferu zahtijevanog i neizvjesnog javnog zagovaranja u kontekstu pristupanja EU koje je trajalo puno desetljeće*.

U proteklom razdoblju, bili smo uključeni u brojne radne skupine, a članice Udruge Sunce izravno su bile angažirane, kao stručne suradnice, na izradi nacionalnog izvještaja Državnog zavoda za zaštitu prirode *Analiza stanja prirode u RH 2008-12*. Iz svega su razvidni određeni pomaci koji su dijelom doprinijeli kvalitetnijem i uspješnijem zagovaranju kako Udruge Sunce tako i ostalih organizacija civilnoga društva, s kojima tijekom zagovaranja često surađujemo. Sve je to rezultat vrlo ustrajnog zagovaranja sudioničke demokracije, a za čiji su razvoj vrijedan doprinos upravo dale organizacije civilnoga društva u proteklom desetljeću.

U 2011. godini Udruga Sunce počinje redovito sudjelovati i u javnim savjetovanjima o nacrtnima propisa na nacionalnoj razini, što je upravo dokaz pozitivne promjene postupnog otvaranja državnih institucija prema javnosti. Tijekom vanjske evaluacije izrađen je i pregledni prikaz sudjelovanja Udruge Sunce u izradi nacionalnih politika, propisa i programa od 2011. do 2015. (Tablica 1.).

Tablica 1 - Sudjelovanje Udruge Sunce u izradi nacionalnih politika, propisa i programa 2011. -2015.

Tema	Dokument	Godina	Radna skupina	Javna rasprava	Drugo
Zaštita prirode (11)	Plan upravljanja PP Telašćica	2012		x	x
	Plan upravljanja PP Lastovsko otočje	2012		x	x
	Plana upravljanja NP Kornati	2013		x	x
	Zakon o zaštiti prirode	2013		x	x
	Uredba o ekološkoj mreži	2013		x	x
	Fifth National Report of the Republic of Croatia to the Convention on Biological Diversity	2014		x	
	Prijedlog područja nacionalne Ekološke mreže	2014		x	x

Tema	Dokument	Godina	Radna skupina	Javna rasprava	Drugo
Gospodarenje otpadom (4)	Pravilnik o postupku davanja koncesijskog odobrena na zaštićenom području	2015		x	
	Strateška studija o vjerojatnom značajnom utjecaju na okoliš Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploracije ugljikovodika na Jadranu	2015		x	
	Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske	2015		x	
	Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona zaštiti prirode	2015		x	
Zaštita okoliša (1)	Zakon o otpadu	2012	x	x	
Sudjelovanje javnosti (2)	Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o otpadu	2011	x	x	
	Zakon o održivom gospodarenju otpadom	2013		x	
Ribarstvo (5)	Nacrt Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2015.-2021.; Strateška procjena utjecaja na okoliš Plana gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2015-2021.	2015		x	
	Zakon o zaštiti okoliša	2012		x	x
	Nacionalno izvješće o provedbi Arhuške konvencije	2013		x	
	Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti (2013.)	2013	x		
Ribarstvo (5)	Odbor za praćenje Operativnog programa u ribarstvu 2007- 2013.	2013	x		
	Strateška studija utjecaja na okoliš, Nacrt prijedloga Nacionalnog strateškog plana razvoja ribarstva RH i Nacrtu prijedloga Operativnog programa za ribarstvo RH 2007.- 2013	2013		x	
	Pravilnik o zaštićenim ribolovnim područjima	2015			
	Povjerenstvo za izradu Pravilnika o zaštićenim ribolovnim područjima i načinu obavljanja ribolova u njima koje je osnovalo Ministarstvo poljoprivrede, a ima za cilj regulaciju ribolova u PP Telašćica i Lastovsko otočje	2015	x		
	Odbor za praćenje Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo RH za 2014- 2020.	2015	x		

Tema	Dokument	Godina	Radna skupina	Javna rasprava	Drugo
Ruralni razvoj (1)	Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.	2014		x	
Turizam (2)	Glavni plan i Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske	2011		x	
	Akcijski plan razvoja zelenog turizma	2015		x	
Prostorno planiranje (2)	Zakon o bespravnim građevinama	2011		x	
	Nacrt prijedloga Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske	2015		x	
Pomorstvo (1)	Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama	2014		x	
Ekonomija i zapošljavanje (2)	Akcijski plan za održivu proizvodnju i potrošnju	2010-11		x	
	Strategija za društveno/socijalno poduzetništvo 2014.-2020	2014		x	
Obrazovanje (1)	Nacrt Nastavnog plana i programa Građanskog odgoja i obrazovanja za osnovnu i srednju školu	2014		x	
Civilno društvo (5)	Odluka o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele prostora u vlasništvu RH na korištenje organizacija civilnog društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro	2012		x	
	Plan natječaja, javnih poziva i drugih programa financiranja OCD iz državnog proračuna u 2013. i prijedlog minimalnih standarda za raspisivanje i provedbu natječaja, javnih poziva i drugih programa	2012		x	
	Zakon o udrugama	2012-13		x	
	Nacrt prijedloga Zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija	2013		x	
	Nacrt prijedloga Nacionalnog programa za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. - 2018. sa Nacrtom prijedloga operativnog plana provedbe Nacionalnog programa za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. – 2018.	2015		x	

Brojna sudjelovanja na nacionalnoj razini, nisu u srazmjeru s uključivanjem Udruge Sunce u procese na lokalnoj razini, dijelom i zbog zatvorenih struktura lokalnih vlasti i ne uviđanja prednosti sudjelovanja javnosti. Unatoč tome, predstavnici Sunca su tijekom 2011. i 2012. godine bili uključeni u Županijsko partnersko vijeće za izradu Županijske razvojne strategije iako ovi procesi nisu bili zadovoljavajuće te nisu polučili značajniji utjecaj. Tijekom 2015. godine uključili smo se u radnu skupinu za izradu *Strategije za djecu grada Splita 2017.-2025.*, a za područje

zdravo dijete u sigurnom i zdravom gradu, te u svrhu ispunjavanja uvjeta za članstvo Splita u Grad Prijatelj djece.

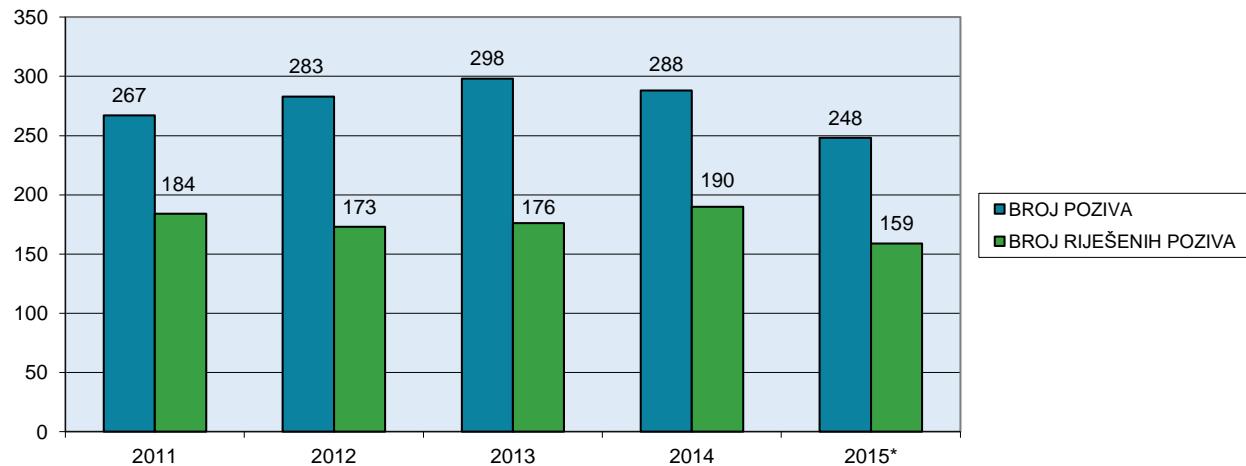
U prethodnom razdoblju zajedničke inicijative OCD-a na lokalnoj razini, a koje su vezane uz probleme organizacija civilnoga društva nisu bile na zadovoljavajućoj razini, odnosno organizacije su uglavnom samostalno provodile „bitke“ za prostor, financiranje, suradnju ili su se stvarale *ad hoc inicijative* koje najčešće nisu imale učinka. Forum udruga Splitsko dalmatinske županije je također bio neaktivan. U narednom razdoblju, na što ukazuju i preporuke vanjske evaluacije, bit će potrebno pronaći načine zajedničkog zagovaranja organizacija civilnoga društva za bolje odnose i suradnju s lokalnim strukturama vlasti. Također, kako bi unaprijedili ove aktivnosti bit će potrebno voditi evidenciju o broju zajedničkih lokalnih inicijativa, procjenjivati njihovu kvalitetu te pronaći načine za suradnju s lokalnim inicijativama koje imaju manje kapacitete od Sunca i drugačiji način djelovanja. Također, važno je nastaviti inzistirati i poticati sudjelovanje te uključivanje predstavnika Sunca osobito za planske i strateške dokumente koji imaju značajan utjecaj na zaštitu okoliša.

U prethodnom razdoblju bilo je planirano postići veći utjecaj na politike i putem izrade raznih relevantnih *policy* stajališta, pisanih prijedloga i komentara koji bi bili dostupni široj javnosti i ciljanim skupinama te potaknuti njihovo korištenje od strane donositelja odluka. Međutim, zbog preopterećenosti aktivnostima, ali i nedostatka znanja vezanih uz odnose s medijima, najčešće se upravo rezultati nisu dobro prezentirali u medijima. Ovo je jedan od razloga uvođenja pozicije voditelja komunikacija za naredno strateško razdoblje, međutim, svjesni smo da je uz to, u narednom razdoblju potrebno raditi na razvoju vještina zagovaranja i jačati kapacitete organizacije za tzv. *policy advocacy*.

Na povećanju informiranosti i poticanju sudjelovanja javnosti radilo se kroz niz projekata i aktivnosti, od kojih je iznimno bitan **Zeleni telefon koji se u Udrudi Sunce provodi od 1999. godine** kao dio **Mreže Zelenih telefona Republike Hrvatske**.

Cilj Zelenog telefona je poticanje sudjelovanja javnosti u rješavanju problema lokalne zajednice iz sfere zaštite okoliša i očuvanja prirode. Trenutno, Mrežu Zelenih telefona RH čini 11 udruga s područja Hrvatske pri čemu Sunce pokriva Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju. Sunce je kroz ovaj program prepoznatljivo široj javnosti, osobito na području Dalmacije, kao relevantna adresa za savjete i informacije u pitanjima zaštite okoliša i prirode, konkretna rješenja, te savjetovanja vezana uz pravo na pristup informacijama te uključivanje u okolišne procese.

Zeleni telefon omogućava jačanje odnosa s građanima i lokalnim nadležnim tijelima, neovisno praćenje stanja u okolišu i brzo uočavanje lokalnih problema. Upravo se kroz rad na servisu Zeleni telefon u Udrudi Sunce, usavršavaju nove generacije pravnika za okolišna pitanja te su dosad dvije osobe bile na stručnom usavršavanju. Od 2011. do 2015. godine broj poziva se kreće oko 280, pri čemu je udio riješenih oko 60% (Graf 1.).

BROJ POZIVA I RIJEŠENIH SLUČAJEVA NA ZELENOM TELEFONU

Graf 1. prikaz odnosa zaprimljenih i riješenih slučajeva na Zelenom telefonu. Napomena: za 2015. godinu prikazani su slučajevi do 04.12.2015.

Kao jedan od uspjeha u ovom razdoblju ističemo i zatvaranje ZOO vrta. Naime, ovaj uspjeh rezultat je dugogodišnjeg upozoravanja Udruge Sunce, ali i brojnih drugih udruga te pojedinaca na nedopustive uvjete u kojima životinje žive, kontaktiranjem inspekcija i predlaganjem novih koncepcija ZOO vrta.

Poseban doprinos većem sudjelovanju javnosti osigurali smo krajem 2014. godine kada je pokrenuta Interaktivna Web mapa Sinjaj.hr za okolišna i komunalna pitanja grada Splita.

Interaktivna mapa Sinjaj.hr predstavlja inovaciju i na razini Hrvatske, a omogućuje slanje dojava s fotografijama putem mobilnih telefona i elektroničke pošte, te prikaz stanja u realnom vremenu s vizualno istaknutim kategorijama prema vrsti problema i statusu njegova rješavanja. Putem mape građani, mediji i relevantne institucije dobivaju pravodobnu informaciju, a istovremeno se doprinosi jačanju transparentnosti u radu institucija, a time i ukazivanju na odgovornost vlasti. **Interaktivnom mapom okolišna pitanja približavaju se prvenstveno mladima.** Uz mapu je pokrenuta i **prateća Facebook stranica** koja služi za educiranje i informiranje. U nešto više od godine dana djelovanja mape zaprimljeno je 267 prijava i 14 prijedloga građana. Interes za pokretanjem ovakve aplikacije iskazali i građani i organizacije civilnoga društva iz drugih lokalnih zajednica. Međutim kao važan problem u djelovanju mape postavio se iznimno nizak interes Grada Splita i Upravnog odjela za komunalno gospodarstvo i redarstvo za korištenjem ove aplikacije iako je Grad Split suradnik na projektu, a mapa jednim dijelom ispunjava zakonske obveze Grada vezane uz uspostavu sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu te evidentiranja lokacija odbačenog otpada. Dodatno, aplikacija je izrađena na način da omogućuje administriranje mape i od strane više administratora, te je upravo administriranje od strane Upravnog odbora zbog mnoštva prijavljenih problema iz njihove nadležnosti bio i jedan od ciljeva tijekom izrade ove aplikacije.

Na razini grada Splita u 2014. godini, na inicijativu Udruge Sunce, pokrenuta je iznimno uspješna i od strane dionika prihvaćena inicijativa osnivanja Savjetodavnog vijeća za okoliš. Vijeće čine predstavnici različitih sektora i relevantnih institucija, lokalne uprave, udruga civilnog društva i građanskih inicijativa, medija, privatnog sektora, a čiji rad je vezan uz problematiku zaštite okoliša i održivog razvoja. Unatoč širokom spektru dionika u Vijeću i njihovu interesu za sudjelovanje u radu, Vijeće još nije polučilo značajnije rezultate po pitanju odabralih prioriteta rada gospodarenja otpadom te zelenila, mada su vidljivi manji rezultati. Izazov u narednom razdoblju bit će održavanje kontinuiteta rada ovog Vijeća te postizanje većeg utjecaja na kreiranje i provedbu okolišnih politika na lokalnim razinama.

Osnivanje savjetodavnih vijeća potaknuli smo i u PP Lastovsko otoče i PP Telašćica. Kroz izradu planova upravljanja zaštićenih područja poticali smo javne ustanove na što veće i strukturirano uključivanje zainteresirane javnosti već u ranim fazama izrade planova, što je danas postalo uvažena praksa. Izazov u narednom razdoblju će biti održavanje suradnje između javnih ustanova i dionika, u čemu su moguće prepreke inertnost u radu javnih ustanova zaštićenih područja te smanjivanje motivacije dionika za sudjelovanje zbog kontinuiranog nerješavanja pojedinih pitanja, posebice onih na koja utječu centralne strukture vlasti te ona vezana za međusektorsku suradnju.

Važnu ulogu smo imali i u koordinaciji izrade „shadow liste“ ekološke mreže (Natura 2000) te kao predstavnik civilnog sektora aktivno sudjelovali u biogeografskom seminaru, odnosno nacionalnim pregovorima s Europskom komisijom o dostačnosti predložene mreže za Hrvatsku.

S ciljem unaprjeđenja provedbe održivog gospodarenja otpadom na razini grada Splita i Dalmacije najveći dio aktivnosti bio je usmjeren na edukaciju i informiranje kako građana tako i predstavnika lokalnih struktura vlasti, zagovaranje održivog gospodarenja otpadom na lokalnim i nacionalnim razinama te suradnju s komunalnim poduzećima.

Sunce je bilo i ostalo važan dionik lokalnog pokreta otpora protiv neodrživog upravljanja otpadom, i to posebno stoga što je znalo i uspjelo zabrinutosti građana pretočiti u pravne i stručne argumente te ih plasirati prema relevantnim institucijama, a time i ozbiljno zabrinuti interesne grupe i donositelje odluka. To se posebno odnosi na CEMEX čija uprava doživljava Sunce kao najopasnijeg aktera u lokalnoj zajednici s namjerom ne samo sprječavanja projekta spaljivanja otpada već i zatvaranja same tvornice kao zagađivača u priobalnoj zoni.

Izvještaj o vanjskom vrednovanju rada Udruge Sunce za razdoblje 2005.-2014.

Najveći uspjeh Sunca u sprječavanju su-spaljivanja otpada u CEMEX-u postignut je u srpnju 2015. godine. Nakon dvije godine trajanja postupka pokrenutog tužbama Udruge Sunce i Grada Kaštela te kasnije pridružene Splitsko-dalmatinske županije donesena je **pravomoćna presuda** Upravnog suda u Splitu kojom se poništava Rješenje kojim se zahvat – prihvat, privremeno skladištenje i loženje krutog goriva iz otpada (RDF/SRF) u tvornicama tvrtke CEMEX Sv. Juraj i Sv. Kajo proglašava prihvatljivim za okoliš. Također poništeno je i rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode (MZOIP) o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša tvornice CEMEX Kaštela (laički to znači svi uvjeti o njihovom ponašanju vezano za zaštitu okoliša). Ova

rješenja vraćaju se na ponovno odlučivanje što u praksi znači da ukoliko CEMEX i dalje želi koristiti gorivo iz otpada morat će ponovno pokrenuti postupak od samog početka. Ovoj presudi je osam mjeseci ranije, prethodilo **predsedansko rješenje upravnog suda o odgodnom učinku tužbe na primjenu Rješenja MZOIP-a što je značilo da je CEMEX-u do konačne presude bilo zabranjeno suspaljivanje otpada**. Ovakva odluka Upravnog suda važan je predsedan za Hrvatsku jer se njome po prvi put u sudsku praksu stavlja članak 112 Zakona o općem upravnom postupku koji omogućuje zaštitu javnog interesa i otklanjanje štete koja se ne bi mogla otkloniti.

Kada govorimo o održivom turizmu, iako su se planirane aktivnosti odnosile na promociju od strane Udruge Sunce i Zelene Istre uspostavljenog programa okolišno odgovornog upravljanja EkoPartnera, ona nije bila u fokusu djelovanja tijekom proteklog strateškog razdoblja već su aktivnosti više bile umjerene na promociju održive turističke ponude te aktivnog turizma. Naime, pokazalo se kako provedba programa EkoPartner zahtijeva značajan angažman u vidu ljudskih kapaciteta, a istovremeno putem projekta nisu osigurana dovoljna sredstva za provedbu programa. S druge strane, okruženje je povoljno za provedbu ovakvih programa te ovaj strateški plan predviđa aktivnosti za daljnji razvoj i pozicioniranje EkoPartner programa.

Turizam i ribarstvo predstavljaju ključne gospodarske grane u područjima na kojima je aktivna Udruga te imaju značajan utjecaj na stanje prirodnih vrijednosti. Važan aspekt rada u narednom razdoblju bit će aktivnosti usmjerene poticanju održivih koncepata, primjera i rješenja u okviru ovih gospodarskih grana. Udruga je u prethodnom razdoblju postigla veću otvorenost ovih sektora prema našem radu i uspostavila nove kontakte. Ovo se posebice odnosi na sektor ribarstva koji je godinama bio zatvoren za suradnju kako s organizacijama civilnog društva tako i državnim i lokalnim institucijama drugih sektora.

Povećana znanja i praktične vještine o pitanjima zaštite okoliša, očuvanja prirode i održivog razvoja različitim javnostima i ciljnim skupinama

Fokus našeg djelovanja bio je usmjeren i na značajno **povećanje pristupa široj javnosti informacijama, ali i znanjima i praktičnoj primjeni vještina vezanih uz koncepte održivog razvoja, očuvanja prirode i okoliša te ukupnoj dostupnosti i zastupljenosti ovih sadržaja u odgojno-obrazovnim ustanovama**.

Izrađen je cijeli niz edukacijsko informativnih materijala (letaka, brošura, plakata, platnenih vrećica, majica) te organiziran niz javnih događanja.

Svake godine održavala su se i prigodna obilježavanja različitih okolišnih datuma, od kojih je najprepoznatljivije obilježavanje Dana planeta Zemlje kada se već tradicionalno organizira natjecanje na temu otpada za najbolje razredne projekte osnovnih škola. Ukupno je u ovim natjecanjima od 2011. do 2015. sudjelovalo 1832 učenika i 69 nastavnika, a učenici su osmislili 60

projekata na temu principa odgovornog gospodarenja otpadom, smanji stvaranje otpada, ponovno koristi i recikliraj.

Također, u suradnji s Udrugom RODA svake je godine organizirana rasprodaja dječje odjeće i obuće te igračaka i opreme. Građanima se tako slala poruka o nužnosti promjene ponašanja i izbjegavanja potrošačkog mentaliteta, a sve kako bi se utjecalo na smanjenje potrošnje prirodnih dobara i količine otpada koju svakodnevno stvaramo.

Povodom međunarodnog Dana bez automobila od 2012. godine uspješno organiziramo Splitsku biciklijadu, a s ciljem promocije ovog održivog oblika transporta te zagovaranja poboljšanja biciklističkog prometa i infrastrukture u gradu Splitu. Povodom Međunarodnog dana bioraznolikosti 2013. godine održana je izložba Natura 2000 -ponos Hrvatske, a 2014. godine u suradnji s NP Mljet proveden je edukacijsko informativni program na otoku Mljetu.

Važno je istaknuti i video materijale koje smo producirali, osobito tijekom posljednjeg razdoblja kada je izrađeno 6 video materijala; a za koje je sudeći prema broju lajkova pokazao interes velik broj građana.

To su:

- Kako očuvati Jadran - Hrvatski morski parkovi, 2012.
(<https://www.youtube.com/watch?v=hTQ-huK94n>),
- Natura 2000- Ponos Hrvatske, 2013.
(<https://www.youtube.com/watch?v=kFGzz7bgoic>);
- Mali vodič za velike ribe, 2013.
(<https://www.youtube.com/watch?v=RGOMgxHvRrl>),
- Velike kirnje i zašto ovakve snimke ne možemo napraviti u Jadranu, 2013.
(<https://www.youtube.com/watch?v=YDsGyt3VQHo>);
- Zeleni izleti, 2014.
(<https://www.youtube.com/watch?v=maxrOU5P99E>)
- Zeleni izleti - mali koraci za održivo društvo, 2015.
(<https://www.youtube.com/watch?v=7Uh4H8GP7N4>)

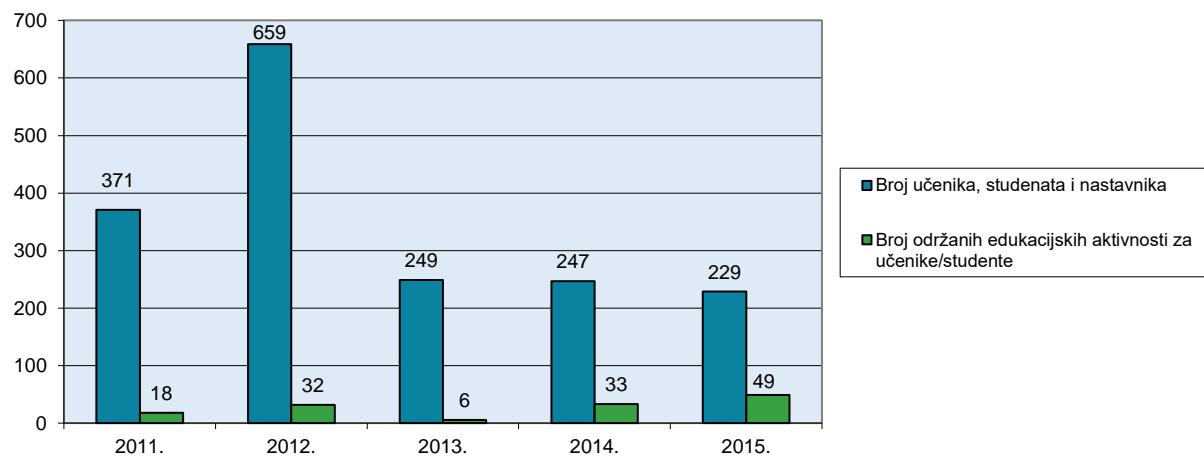
Posebnim uspjehom smatramo to što je kvalitetu ovih materijala **prepoznao i društveno odgovoran trgovачki lanac Drogerie Markt te je video „Mali vodič za velike ribe“ koji obrađuje temu prekomjernog izlova** i nudi rješenja za opstanak hrvatskog ribarstva 2014. godine osvojio prvu nagradu za kratki edukativni dokumentarni video u kategoriji Eko dokumentarni film kao i Grand Prix, nagradu za ukupnog pobjednika u svim kategorijama.

U prethodnom strateškom razdoblju Sunce se okrenulo ka strukturiranju edukacijskih programa, odnosno održavanju više edukacijskih aktivnosti s istom grupom učenika, a kako bi se postigli bolji rezultati edukacije, veći utjecaj i promjene u ponašanju, u odnosu na utjecaj prilikom održavanja jednokratnih radionica, predavanja i sl.

Izrađeni su edukacijski programi *Kompostiranje*, *Odvojeno prikupljanje otpada*, *Održive učeničke zadruge* i *Zeleni reporteri*, a koji uključuju više radionica s istom grupom učenika. Kroz čitavo razdoblje surađivalo se s Prirodoslovno tehničkom školom čiji učenici pohađaju program društveno korisnog učenja (*Service-Learning*). Iskustva i znanja pretoćena su u priručnik za školski i izvanškolski rad s djecom i mladima „*Sudjeluj u održivom razvoju-shvati-provedi-oblikuj*“.

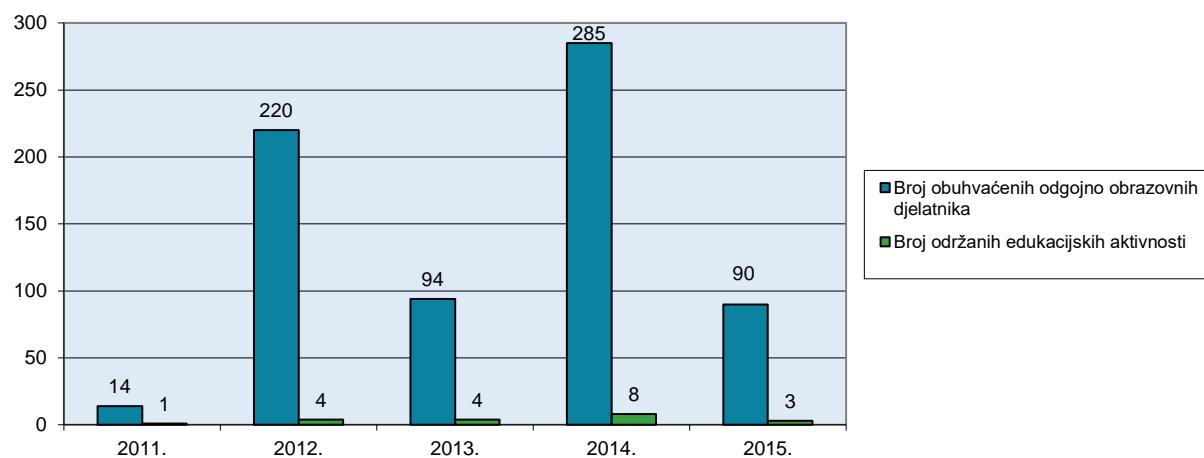
Naš doprinos prepoznat je i tijekom vanjske evaluacije koja je istakla kako „*pristup Sunca prema javnostima odlikuju sustavnost, suradnja, kreativnost i fokus na razvoj kompetencija, s paralelnim fokusom na sve dionike odgojno-obrazovnog sustava, a posebno djecu i mlade, na građane Splita te posredno na širu javnost u Dalmaciji putem snažne prisutnosti u lokalnim medijima, uz pojačano djelovanje na srednje-dalmatinskim otocima i povremeno u dalmatinskom zaleđu (Izvještaj o vanjskom vrednovanju rada Udruge Sunce za razdoblje 2005.-2014.)*

Edukacijske aktivnosti za učenike/studente

Graf 2. Edukacijske aktivnosti za učenike/studente. Napomena: Među korisnicima ubrajani su i nastavnici koji prisustvuju edukacijskim aktivnostima za učenike/studente

Edukacijske aktivnosti za odgojno-obrazovne djelatnike

Graf 3. Edukacijske aktivnosti za odgojno obrazovne djelatnike (radionice, predavanja, studijsko putovanje)

Od 2013. godine svake godine, u proljeće provodi se seminar za mlade koji se sastoji od nekoliko radionica na tematiku zaštite okoliša kao i radionice o pisanju projektnog prijedloga te upravljanju projektnim ciklusom. Neposredno prije seminara, a s ciljem mobilizacije mladih za sudjelovanje na seminaru, održavaju se predavanja o ulozi civilnoga društva u zaštiti okoliša i prirode na splitskim fakultetima. Mladi su se u prethodnom razdoblju uključivali i kroz volontiranje u Suncu, a važno je spomenuti i program edukacije za volontere edukatore putem kojeg se zainteresirani volonteri educiraju za buduće edukatore u Suncu te tako jačaju ljudski kapaciteti Udruge. **Suradnja s fakultetima i institutima te praktičan rad sa mladima ključni su za razvoj novog kadra koji će se moći nositi sa izazovima zaštite prirode i okoliša koji povezuju različite znanstvene discipline.**

Osim edukacije za djecu i mlade te šire građanstvo značajna pažnja posvećuje se edukaciji i informirajućoj odgojno-obrazovnih djelatnika od vrtića do visokoobrazovnih institucija pri čemu su najzastupljenije edukacije nastavnika osnovnih i srednjih škola. Tako se na godišnjoj razini sudjelovalo u nizu predavanja u okviru županijskih i međužupanijskih vijeća, a tijekom 2013. organizirano je i studijsko putovanje u Berlin o održivim učeničkim poduzećima i programima društveno korisnog učenje za nastavnike iz škola te s Filozofskog fakulteta u Splitu te za edukatorice udruge.

Važnu komponentu edukacije čine i Zeleni izleti čiji je razvoj kao usluge društvenog poduzetništva Udruge Sunce započeo upravo 2011. godine u okviru NESsT-ova programa pružanja treninga i mentorstva za društveno poduzetništvo. U lipnju 2012. godine započeta je realizacija poslovnog plana. **Kroz 73 održana Zelena izleta tijekom ovog razdoblja obuhvaćeno je 1252 djece i 75 odgojno-obrazovna djelatnika.** U okviru Zelenih izleta provodi se i evaluacija putem koje uključeni učenici i nastavnici nastoje procijeniti utjecaj Zelenih izleta na promjenu u ponašanju i usmjeravanje ka ekološki odgovornom. Izrađen je niz informativnih materijala vezanih uz Zelene izlete (majce, brošure, videa) te pokrenuta Facebook stranica Zelenih izleta (<https://hr-hr.facebook.com/zeleni.izleti/>).

Kontinuiran i odgovoran pristup organizacijskom razvoju

Sunce je prepoznalo ulaganje u organizacijski razvoj kao ključnu komponentu za održavanje stabilnosti organizacije, usmjerenosti na ciljeve, kao i efikasnosti i kvalitete rada. Od 2004. godine, kada se po prvi put krenulo u proces strateškog planiranja, kontinuirano se radi na jačanju organizacijskih kapaciteta te razvoju organizacijskih komponenti.

Financijska postignuća

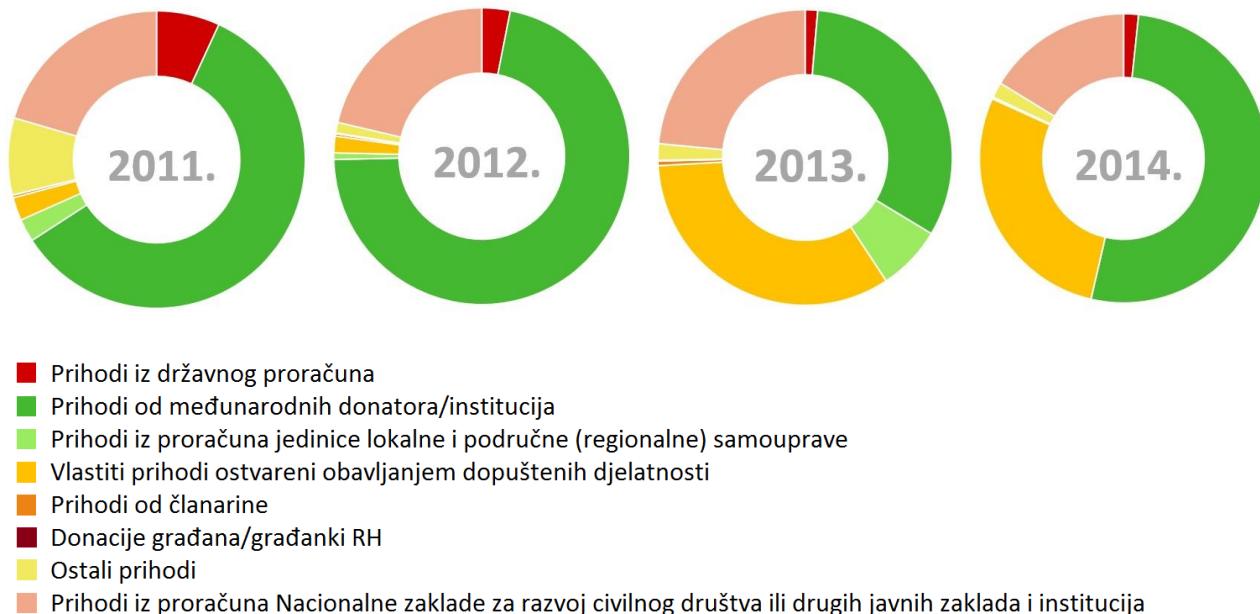
Stabilan proračun kroz posljednje strateško razdoblje (Graf 4.), u kojem je vidljiva raznolikost donatora, od kojih su najznačajniji oni međunarodni (Graf 5.), također potvrđuje neke od ključnih uspjeha Udruge Sunce. To su stečeno iskustvo u pripremi projektnih prijedloga i upravljanju projektnim ciklusima, uspješnost u EU projektima, prepoznatost među državnim i međunarodnim organizacijama te postignuta razina samofinanciranja. Financijskoj stabilnosti Udruge u

prethodnom razdoblju doprinijela je i Institucionalna potpora Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za razdoblje od 2010. do 2012. te ponovno nakon jednogodišnje pauze za razdoblje 2014. do 2016. kao i dugogodišnje partnerstvo s WWF-om s kojim smo u promatranom razdoblju imali dva višegodišnja projekta financirana od strane MAVA fondacije.

Graf 4. Financijska sredstva Udruge Sunce 2011. do 2014.

Graf 5. Pregled izvora sredstava po godinama

Tijekom prethodnog razdoblja te osobito u posljednje tri godine ostvaren je visok udio samofinanciranja, te čini prosječno skoro 30% svih sredstava (2013. godina 33,40%, a 2014. godina 28,12%, te se sličan postotak očekuje i za 2015. godinu), najvećim dijelom putem pružanja

usluga izrade stručnih studija. Ovako visok udio samofinanciranja rezultat je podignute razine stručnosti zaposlenika i povjerenja institucija u kvalitetu našeg rada.

Razvoj upravljačkih i izvršnih struktura i procedura Udruge Sunce

Na samom početku strateškog razdoblja dovršen je ranije započet proces reorganizacije tijela Udruge uz periodičnu vanjsku stručnu podršku, započetu još 2004. godine, najčešće vezanu uz strateške cikluse razvoja organizacije i njenih programa. Izmijenjen je Statut, pri čemu su najznačajnije promjene bile vezane uz razdvajanje upravljačke i izvršne strukture Udruge i uvođenje modela odabira Upravnog odbora putem javnog natječaja te promjene vezane uz organizaciju članstva u Udrizi, a s ciljem povećanja broja članova. U 2012. godini proveden je javni natječaj za tri vanjska člana Upravnog odbora te je internim natječajem odabrana izvršna direktorica za naredno četverogodišnje razdoblje. Time se značajno povećala transparentnost Udruge i osigurali početni principi dobrog upravljanja organizacijom što je zahtjev brojnih donatora, ali i naša odgovornost prema javnosti.

Uz ova područja, razvijene su i nove procedure vezane uz pojedine organizacijske sustave i ljudske resurse; unaprijeđena je razdioba poslova i donesena sistematizacija radnih mjeseta, odluka o plaćama, odluka o mogućnostima rada izvan ureda i dr). Također, izrađena je metodologija evaluacije rada zaposlenika koja se započela provoditi na godišnjoj razini. Strukturirana organizacija i procedure ističu se također kao jedan od uspjeha u vanjskoj evaluaciji. Sukladno kulturi učeće organizacije ove procedure su dovoljno stabilne da osiguraju i omoguće kvalitetan rad, a s druge strane dovoljno fleksibilne i podložne mijenjanju kako bi omogućile daljnji razvoj organizacije sukladno unutarnjim i vanjskim potrebama te izazovima u okruženju.

Dio aktivnosti u strateškom razdoblju razvoja organizacije, usmjero se na razvoj samofinanciranja i društvenog poduzetništva, te poslijedično na razvoj i unaprjeđenje finansijskog planiranja, jačanje vidljivosti Udruge i poboljšanje komunikacije put javnosti. Tako se upravo najveći uspjesi vežu uz ova područja iako su indirektno doprinijeli i ostalim područjima organizacijskog razvoja.

Razvoj programa i uspostava evaluacije

Tijekom strateškog razdoblja aktivnosti i projekti provodili su se unutar dva programa udruge; programa Zaštite okoliša i održivog razvoja te programa Zaštite prirode. Istaknuta poveznica između ova dva programa bio je međaprogram edukacije kao i rad na politikama, uključujući onima vezanim uz razvoj civilnoga društva. U Udrizi Sunce uspostavljen je i integriran proces monitoringa svih aktivnosti i projekata što omogućuje brzu i efikasnu kvantitativnu evaluaciju. Međutim, projekti su se tijekom prošlogodišnjeg perioda uglavnom evaluirali putem internih evaluacija te za potrebe izvještavanja kao i izrade godišnjih izvještaja o radu.

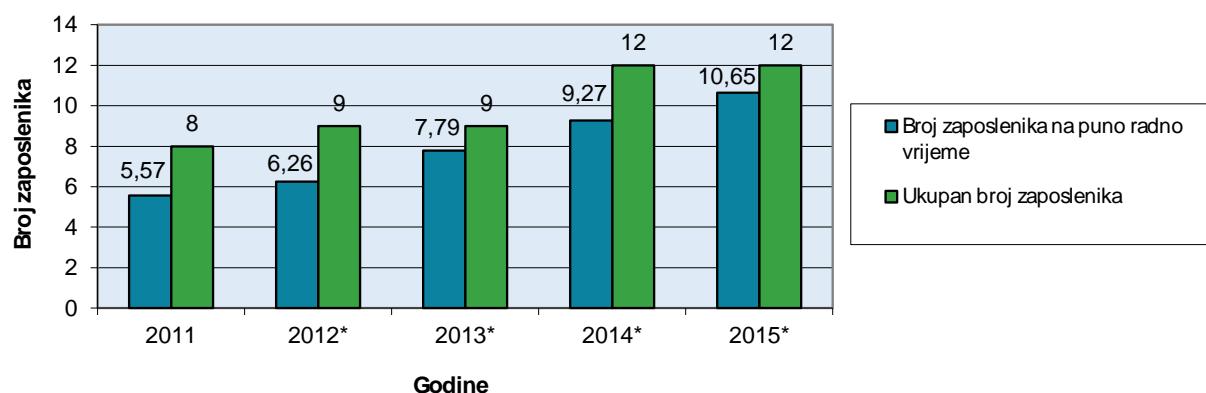
Evaluacija utjecaja cjelokupnog rada Udruge, provedbe strateških planova, provedbe programa Udruge provedena je tijekom 2014./2015. godine kroz već spomenuto vanjsko vrednovanje za desetogodišnje razdoblje. Kao jedan od ključnih uspjeha upravo se ističe i kontinuirano otvaranje novih mogućnosti za širenje rada kako po obimu tako i po temama i partnerstvima, što s druge strane treba mudro planirati kako bi se izbjegla interna preopterećenost ali i raspršeno djelovanje.

Kako bi što bolje planirali nove aktivnosti i postigli što veću učinkovitost potrebno je uspostaviti i integrirati sustav kvantitativne i kvalitativne evaluacije svih projekata, programa i strategije organizacije u novom strateškom razdoblju.

Stabilizacija tima i razvoj ljudskih potencijala

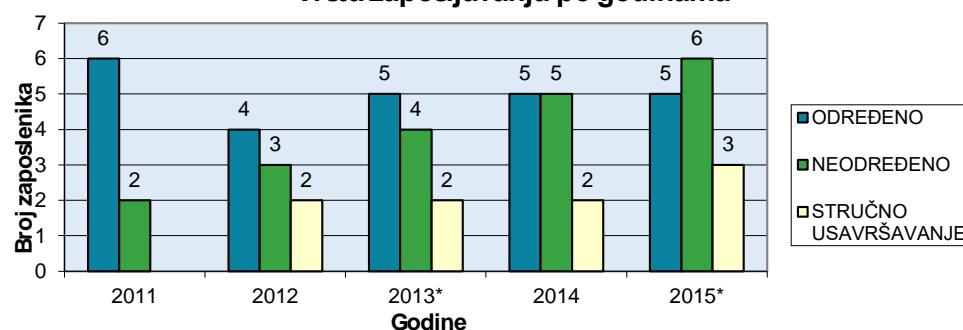
Strateškim planom za razdoblje od 2011. do 2016. bilo je planirano uspostaviti stabilan tim od 5-6 zaposlenika, odnosno ukupno 8-9 zaposlenih u Udrudi. Sunce je tijekom razdoblja uspjelo uspostaviti stabilan tim zaposlenika kako je i planirano. Naime u 2015. godini zaposleno je 5 osoba temeljem Ugovora na neodređeno, a ukupan broj zaposlenika na razini godine iznosi 10,65 što je više od onog predviđenog planom. Kretanje broja zaposlenika vidljivo je iz donjih grafova.

Broj zaposlenika po godinama

Graf 6. Prikaz broja zaposlenika po godinama. * Tijekom označenih godina su po dvije osobe u dijelu godine bile uključene kroz stručno usavršavanje temeljem potpore HZZ-a.

Vrsta zapošljavanja po godinama

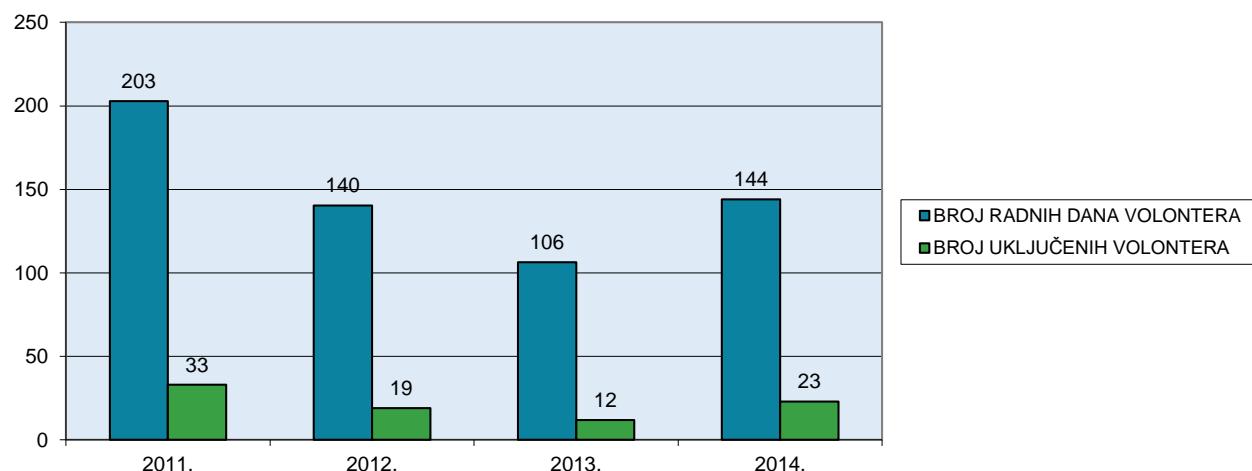
Graf 7. Vrsta zapošljavanja po godinama. *Osobe koje su završile stručno zapošljavanje iste godine zaposlene su temeljem Ugovora o radu na određeno.

Osim povećanja tima, kao ključan uspjeh ističe se i diversifikacija tima Udruge, dobra atmosfera rada i podržavanja kolega, zajedništvo te rad koje nije isključivo projektno

usmjeren. Zaposlenici redovito sudjeluju na različitim usavršavanjima s ciljem unaprjeđenja postojećih i stjecanja novih znanja i vještina. Dodatno, tijekom strateškog razdoblja sklopljena su po prvi put ugovori o stručnom usavršavanju sa zaposlenicima, jedan za potrebe dodatnog pedagoškog-psihološkog obrazovanja, a drugi za stručno usavršavanje vezano uz komunikaciju u zaštićenim područjima.

Značajan segment rada, koji doprinosi jačanju i unaprjeđenju ljudskih potencijala je upravo rad s volonterima. Bez pomoći volontera mnoge aktivnosti u Suncu ne bi mogle biti provedene u današnjem opsegu. Tijekom proteklog strateškog razdoblja ukupno je odrađeno 4749 volonterskih sati/593 dana (Graf 8.) te su volonteri sudjelovali u cijelom nizu aktivnosti. Organizacija rada s volonterima unaprjeđuje se u cilju postizanja što veće učinkovitosti u djelovanju Sunca i kvalitetnijeg uključivanja volontera. Tijekom 2011. vrlo veliki broj volontera bio je uključen u terenska istraživanja, a s vremenom smo radili na smanjenju broja volontera, a povećanju kvalitete volontiranja kako bi se osigurala kvaliteta prikupljenih podataka i sigurnost volontera. Osmislili smo i provodimo program edukacije za volontere edukatore, putem kojeg su regrutirani novi edukatori u Udrudi Sunce.

VOLONTERSKI RAD

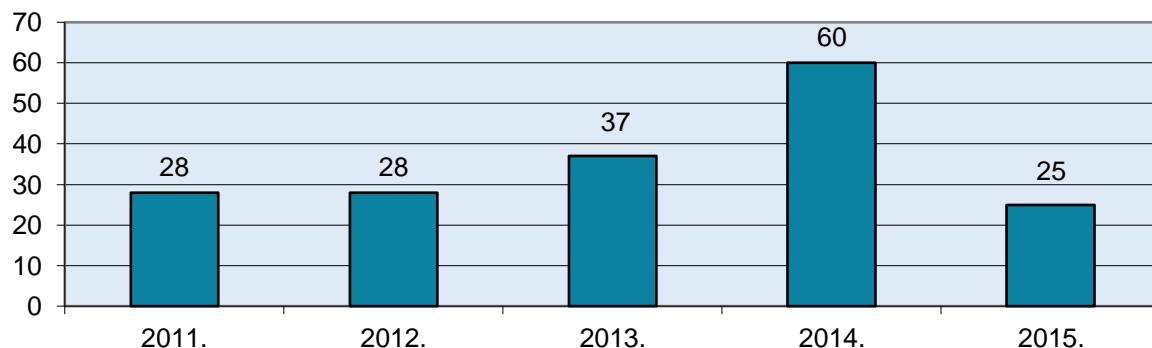

Graf 8. Broj radnih dana volontera i uključenih volontera u aktivnosti Udruge Sunce

Unaprjeđenje rada s članstvom i odnosa s javnošću

Iako formalna i planirana komunikacijska strategija nije do kraja izrađena upravo je povećanje vidljivosti i poboljšanje odnosa s javnošću jedan od najvećih uspjeha tijekom strateškog razdoblja. Postojećim članovima se pristupilo s većim angažmanom te se intenzivnije počelo raditi na proširenju članstva što se odrazilo na porast broja novih članova koji se na godišnjoj razini učlanjuju u Udrugu te Udruga trenutno broji 220 članova.

BROJ NOVIH ČLANOVA

Graf 9. Broj novih članova Udruge Sunce po godinama

Izrađena je nova Web stranica Udruge Sunce te pokrenuta službena Facebook stranica, <https://www.facebook.com/Udruga-za-prirodu-okoliš-i-održivi-razvoj-Sunce-241406625901590/> koja trenutno ima 6519 (na dan 23.11.2015). U proteklom razdoblju pokrenuta je i već spomenuta Facebook stranica za Zelene izlete kao i za Interaktivnu mapu Sinjaj.hr (<https://www.facebook.com/sinjaj.hr/>).

U 2011. godini zabilježeno je 72 pojavljivanja u različitim medijima što je 100% povećanje u odnosu na 2010. Ova razina medijske pokrivenosti relativno se zadržala i tijekom 2012. (59 pojavljivanja) te 2013. (71 pojavljivanja). Ponovni skok zabilježen je 2014. godine kada je započet novi ciklus institucionalne podrške Nacionalne zaklade. Tada je zabilježeno 217 pojavljivanja u medijima od čega je 80 pojavljivanja bilo vezano uz medijski dobro plasiranu vijest o zabilježenim krugovima u posidoniji tijekom terenskog istraživanja Udruge Sunce. Kada se oduzmu ova medijska pojavljivanja preostaje 137 zabilježenih pojavljivanja u 2014., dok je u 2015. do trenutka pripreme ovog Strateškog plana (02.12.2015.) zabilježeno 141 pojavljivanje.

II

ANALIZA OKRUŽENJA I OKOLIŠNE POLITIKE

Zaštita okoliša i prirode u Hrvatskoj i svijetu

U posljednjih 5 godina nastavio se pozitivan trend porasta ekološke svijesti građana. Uočavaju se promjene na globalnoj razini koje su još uvijek nedovoljno praćene na lokalnoj razini. Još uvijek se ne može govoriti o prelasku kritične točke gdje će dovoljan broj ljudi na svim razinama i svim strukturama biti svjestan nužnosti promjene u odnosu prema okolišu i što je još važnije, promjene provoditi. U većini zemalja, ekonomija i institucija još uvijek prevladava antropocentričan pogled na svijet, koji nas uvjerava kako je moguće ostvariti dobrobit čovjeka neovisno o drugim vrstama na Zemlji, vodeći nas upravo ka sve većem ugrožavanju dobrobiti čovjeka. Ipak, ekonomija se okreće tzv. **cirkularnoj ekonomiji** koja podrazumijeva promjenu paradigme od upravljanja koje je dovelo do iscrpljivanja prirodnih dobara i onečišćenja okoliša prouzročenog stvorenim otpadom do upravljanja resursima na učinkovit i pametan način. Cirkularna ekonomija uključuje tretiranje otpada kao resursa za ponovnu upotrebu, a svoje temelje polaže u eko-inovacije, eko-dizajn, napredne tehnologije, energetsku učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije. Za ovakvu ekonomiju opredijelila se Europa u svojoj strategiji Europe 2020.

U Hrvatskoj su prakse koje svoje pozitivne rezultate bilježe u svijetu, poput korištenja obnovljivih izvora energije, odvojenog prikupljanja otpada putem sustava „od vrata do vrata“, recikliranja otpada ili primjerice uspostava morskih rezervata (zone bez ribolova) još uvijek u začetku. Ove se prakse, unatoč njihovoj višegodišnjoj primjeni u svijetu, još uvijek provode u vrlo malom opsegu da bi mogle imati značajniji i vidljivi ekonomski utjecaj te pozitivan utjecaj na stanje okoliša i prirode. Najčešće su glavni zagovornici primjene organizacije civilnoga društva, dok ih javne institucije često podržavaju samo deklarativno. I dalje je prisutan cijeli niz administrativnih, zakonodavnih, finansijskih i inih prepreka za sve one koji nastoje pokrenuti nešto od navedenog. Vrlo često nedostaje i političke odlučnosti za strukturne i dugoročne promjene, ona najčešće ostaje na deklarativnoj razini. Dodatna prepreka na putu prema zaštiti okoliša i održivosti u Hrvatskoj je što se pojedinim rješenjima ne pristupa planirano i sustavno. Jedan od primjera su i vjetroelektrane te hidroelektrane gdje dolazi do sukoba između interesa zaštite važnih vrsta i staništa i vrijednosti krajobraza nasuprot interesima investitora.

Integracija problematike zaštite okoliša i prirode u znanstvene, visokoškolske i odgojno-obrazovne institucije još uvijek traje. Iako su određene promjene vidljive, problematika zaštite okoliša i prirode i dalje nije u dovoljnoj mjeri zastupljena te često upravo izostaje praktična primjena. Visoko i srednje školstvo u nedovoljnoj mjeri i nedovoljno kvalitetno prati potrebe privrede na lokalnoj razini te se često ne uzimaju u obzir i previđaju globalne promjene koje se već odražavaju ili će se u budućnosti odraziti na Hrvatsku.

Institucionalni i zakonodavni okvir u području zaštite okoliša i prirode

U svijetu koji se mijenja velikom brzinom za zaštitu okoliša i prirode uspostavljen je relativno kvalitetan zakonodavni i politički okvir, a što se očituje kroz strukturirane politike te brojne konvencije na međunarodnim razinama koje su obvezujuće i za Hrvatsku kao potpisnicu. Ipak, i dalje su prisutni kratkoročni ekonomski interesi te brojni lobiji koji zbog različitih, najčešće kratkoročnih ekonomskih interesa, zagovaraju slabljenje politika zaštite okoliša i prirode.

Budući da je zaštita okoliša i prirode složeno, interdisciplinarno područje cijeli je niz međunarodnih konvencija koje direktno ili indirektno utječu na ovo područje. Ovdje ističemo značajnije međunarodne konvencije koje su također i važne s polazišta dosadašnjeg i planiranog djelovanja Sunca u narednom strateškom razdoblju:

Konvencija o biološkoj raznolikosti putem koje su se stranke potpisnice obvezale na ostvarivanje tri cilja; očuvanje sveukupne bioraznolikosti, održivo korištenje komponenata bioraznolikosti te pravednu i ravnomjernu raspodjelu dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora.

Europska unija izradila je **Strategiju Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine** koja ima za cilj zadržati gubitak bioraznolikosti i degradaciju usluga ekosustava u EU do 2020. i obnoviti ih koliko je moguće, čime se ubrzava doprinos EU za uklanjanje globalnog gubitka bioraznolikosti. Po prvi put se stavlja naglasak na usluge ekosustava i hitnu potrebu da se očuvaju i obnove njihove koristi i za prirodu i za ljudsku zajednicu. Među specifičnim ciljevima ove strategije nalazi se poboljšanje EU legislative odnosno u potpunosti implementiranje **Direktive o pticama i Direktive o staništima**, održavanje i poboljšanje usluga ekosustava i njihovih servisa, povećanje doprinosa poljoprivrede i šumarstva u održavanju i povećanju bioraznolikosti, osiguravanje održivog korištenja ribljih resursa, borba s invazivnim vrstama te intenziviranje akcija za borbu protiv globalne krize bioraznolikosti.

Temeljem Konvencije Hrvatska je izradila nacrt **Strategije i akcijskog plana zaštite prirode za razdoblje od 2016.-2025.**, koji još uvijek čeka službeno donošenje od strane Hrvatskog sabora, a brojni njeni ciljevi upravo se poklapaju s aktivnostima Sunca te Sunce može dati vrijedan doprinos u provedbi ove kao i europske Strategije.

Međutim, zaštita prirode putem uvedene ekološke **mreže Natura 2000** te mehanizma ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu i dalje je na niskoj razini, često se svodi na zadovoljavanje zakonske forme pri čemu istinska zaštita prirode biva potisnuta pred ekonomskim ciljevima i kratkoročnom dobiti.

Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine ističe kako Hrvatska pripada zemljama koje privlače posjetitelje više odlikama svojeg prirodnog prostora i bogatstvom kulturno povijesne baštine nego kvalitetom, raspoloživošću, raznovrsnošću novostvorenih turističkih atrakcija. Ovakav zaključak ovog strateškog dokumenta iznimno je bitan upravo u svjetlu očuvanja zaštićenih područja i za potrebe turizma kao jedne od najznačajnijih gospodarskih grana u Hrvatskoj. Pritom je značajna odrednica dokumenta upravo razvoj održivog turizma i unaprjeđenje okolišne

održivosti turizma. Unatoč ovom dokumentu, upravo turizam doprinosi brojnim okolišnim problemima, osobito zbog manjka primjene okolišnog zakonodavstva iz drugih područja, npr. gospodarenja otpadom, zaštita i očuvanje voda i dr.

Osim navedenih strategija, na zaštitu resursa Jadrana utječe i EU ***Marine Strategy Directive (Okvirna direktiva o morskoj strategiji)*** koja ima sve veći značaj na razini EU i predstavlja važnu sponu između različitih strategija i sektora. Temeljem ove direktive za Hrvatsku će se donijeti i nacionalna morska i obalna strategija te raditi na razvoju međusektorske suradnje. Važan element u budućnosti će biti i pitanje morskog prostornog planiranja koje u Hrvatskoj još nije razvijeno. Na zaštitu i očuvanje Jadranskog mora utječe i EU politika ribarstva koja utječe na nacionalne strategije i planove. ***Zajednička ribarstvena politika EU (ZRP)*** predviđa provođenje upravljanja ribarstvom temeljeno na ekosustavu, ograničavanje učinka ribolovnih aktivnosti na okoliš, izbjegavanje i smanjenje neželenog ulova na najmanju moguću razinu te dostizanje najvišeg održivog prinosa do 2020. godine. ***Strategija poljoprivrede i ribarstva*** (2002.) kao jednu od glavnih smjernica prepoznaje zaustavljanje osiromašenja ribljeg fonda i razvijanje marikulture, a preporuke su između ostalog vezane i uz korištenje zakonskih alata za očuvanje ribljeg fonda koji se još ne koriste.

Nužnost sinergije različitih politika u zaštiti okoliša i prirode prepoznala je i ***Europska strategija za pametan održiv i uključiv razvoj – Europe 2020*** koja ima za cilj izgraditi model razvoja koji poštuje širu okolinu, u što spada prirodni okoliš i društvo, odnosno postići ekonomski napredak koji je socijalno i ekološki osjetljiv. Europska unija kroz postavljanje znanja i inovacija kao temelja ekonomskog razvoja nastoji sudjelovati u rješavanju gorućih okolišnih problema, poput klimatskih promjena i obnovljivih izvora energija. Postizanje održivog razvoja kroz razvoj i primjenu zelenih tehnologija, povećanje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije i posljedično smanjenje emisije stakleničkih plinova ciljevi su strategije vezani uz održivi razvoj.

Kada se govori o tematici gospodarenja otpadom kao dio Europe 2020 Strategije iznimno je ***bitna A resource-efficient Europe – Flagship initiative under the Europe 2020 Strategy*** koja predviđa korištenje i iskorištanje punog potencijala resursa; sinergiju među politikama i projektima (što je za okoliš od iznimne važnosti), cirkularnu ekonomiju, poboljšanje dizajna proizvoda s ciljem smanjenja trošenja energije i resursa te povećanje udjela recikliranja. Ovaj dokument u sinergiji je s ***Direktivom o otpadu*** koja kao prioritete u gospodarenju otpadom nalaže smanjivanje stvaranja otpada, ponovno korištenje, recikliranje, energetsku uporabu materijala koji se ne mogu reciklirati te tek u konačnici odlaganje.

Razvidno je da će s obzirom na *europski policy okvir*, Republika Hrvatska morati odgovoriti na sve zahtjeve koje je tijekom pristupnog procesa implementirala u vlastito zakonodavstvo. Hrvatski institucionalni i zakonodavni okvir u zaštiti prirode i okoliša je složen, pitanja zaštite okoliša i prirode protežu se, kao što je vidljivo i iz gornjih primjera, kroz brojne sektore, zakone, pravilnike te između ostalih i spomenute međunarodne dokumente. Mnoštvo nacionalnih zakonodavnih dokumenata međusobno nije usklađeno što produbljuje konflikte i smanjuje efikasnost njihove provedbe. Iako za određenu tematiku postoje zakonodavni okviri na donošenje pod zakonskim i provedbenim akata, kao i zakonom predviđenih planova i strategija često je izlika za neprovedbu

zakonodavstva kao što je to slučaj posljednjih godina s gospodarenjem otpadom ili pak uređenjem upravljanja u zaštićenim područjima i ekološkom mrežom.

Nije rijedak slučaj da upravo udruge upozoravaju tijela vlasti i različite institucije, posebice na lokalnoj razini, na postojanje nekog novog zakonodavnog elementa te traže njegovo poštivanje. Može se zaključiti kako provedba okolišnog zakonodavstva u Hrvatskoj nije na odgovarajućoj razini te će u tom segmentu okolišne organizacije trebati odigrati ključnu ulogu. Bilo kao pokretači inovacija i promjena ponašanja koji će svojim primjerom djelovati na edukaciju javnosti, bilo kao pokretači pravnih procesa s ciljem zaštite okoliša i prava na zdrav okoliš. U narednom razdoblju važno će biti da udruge prate ispunjavanje obveza preuzetih od strane EU. Naime, otvorit će se pitanja kao rezultat neispunjavanja pojedinih zacrtanih obveza i postavljenih ciljeva, a za koje je već sada izvjesno njihovo neispunjavanje poput pitanja vezanih uz gospodarenje otpada, zaštite ekološke mreže i dr.

Općenito gledajući, pokazalo se kako sve konvencije i zakonski propisi nisu dovoljni i kako se pojedini zacrtani ciljevi u prethodnom razdoblju nisu ostvarili kao što je to slučaj s Konvencijom o biološkoj raznolikosti ili globalnim naporima vezanim uz smanjenje emisija stakleničkih plinova. I lokalno i globalno postoje ograničenja za provedbu zacrtanih ciljeva u praksi. Krajem 2015. godine u Parizu se održavaju UN-ovi klimatski pregovori koji su dvadeset i prvi pokušaj da se postigne obvezujući globalni dogovor o smanjenju emisija stakleničkih plinova. Istovremeno ovo ključno događanje zasjenjeno je s tragedijom i terorističkim napadom u Parizu. Na drugom kraju svijeta, u Indoneziji događa se ekološka katastrofa svjetskih razmjera, gdje veliki i mali koncesionari sudjeluju u paljenju prašume za potrebe krčenja za plantaže palminog ulja.

Jedan od alata za uspješnu zaštitu okoliša je i pravo okoliša koje se u svijetu još uvijek razvija dok je u Hrvatskoj pravna praksa po pitanju okoliša još u začecima. Tek posljednjih godina stvaraju se novi specijalizirani upravni postupci u zaštiti okoliša, a kojih su pokretači najčešće okolišne organizacije. **Pravo okoliša usko je povezano s ljudskim pravima.** Naime, **pravo na zdrav okoliš kao jedno** od ljudskih prava razvilo u trećoj generaciji ljudskih prava. Temelj za okolišne postupke organizacijama civilnoga društva daje **Arhuška konvencija**, koja osigurava pravo na pristup informacijama, pravo na sudjelovanje kao i pristup pravosuđu. Odgovornost je na svima nama da potičemo i sudjelujemo u provođenju promjena, a te se promjene trebaju nastaviti u što većoj mjeri provoditi i lokalno i globalno.

Ekonomsко i socijalно okruženje

Prepreka za provedbu svih ovih strategija može biti upravo nestabilnost u svijetu, migracije stanovništva, sve jače produbljivanje jaza između siromašnih i bogatih, ratovi. Unatoč složenom i zahtijevanom okolišnom zakonodavstvu i opredjeljenju Europe prema zaštiti okoliša važno je istaknuti kako su upravo europski potrošači oni koji koriste cijeli niz proizvoda koji dovode do pretjeranog trošenja prirodnih resursa u drugim dijelovima svijeta. Stoga su oni ti koji moraju smanjiti potrošnju i djelovati okolišno odgovorno. Inače će nastaviti sudjelovati u kreiranju dvostrukih mjerila, s jedne strane visokih standarda zaštite okoliša u EU, a s druge strane korištenje uvezenih proizvoda nastalih uz zagodenje okoliša i izrabljivanje radne snage u ostalim dijelovima svijeta.

Ekonomski ciljevi i kratkoročna dobit trebaju prestati biti polazište društvenog djelovanja. U svijetu postoji sve veća tendencija procjene stvarnih vrijednosti prirodnih resursa, uzimajući u obzir sve one tzv. usluge ekosustava koje nam pružaju. Također nastavljaju se razvijati nove discipline poput ekološke ekonomije te sve više dobivaju na značaju. Nažalost naznake odgovornijeg i humanijeg i održivog društva još uvijek su više vidljive kroz različite dokumente nego što je to slučaj u praksi.

Okvir za djelovanje organizacija civilnoga društva u području zaštite okoliša i prirode

Institucionalni i zakonodavni okvir

Tematska područja djelovanja Sunca, različite metodologije rada te širok krug korisnika omogućava brojne mogućnosti za djelovanje. S druge strane pred organizaciju je postavljen izazov postizanja kvalitete u različitim područjima, a što se može negativno odraziti na različite načine, između ostalog, učinkovitost djelovanja i opterećenost zaposlenika.

Široko područje djelovanja zahtjeva i poznavanje složene strukture nadležnosti koja se također mijenja. Tako su parlamentarni izbori 2011. godine donijeli promjene vezane uz nadležno ministarstvo za zaštitu prirode pri čemu je tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva preuzealo Upravu za zaštitu prirode koja je djelovala pri Ministarstvu kulture te se istovremeno odvojilo Ministarstvo za prostorno uređenje i graditeljstvo. Uz Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, važni dionici u sektoru tijekom posljednjeg razdoblja bili su Državni zavod za zaštitu prirode s kojim je Sunce ostvarilo iznimno dobru suradnju te Agencija za zaštitu okoliša. Tijekom izrade ovog strateškog plana zbog snižavanja troškova na državnoj razini, Državni zavod i Agencija ujedinili su se u jednu instituciju Hrvatsku agenciju za okoliš i prirodu.

Na nacionalnoj razini, **kao institucionalni okvir za potporu razvoju civilnoga društva i dalje djeluju Ured za udruge Vlade RH, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva te Savjet za razvoj civilnoga društva**. Sunce je putem predstavnika Zelenog foruma upoznato s radom Savjeta te ima mogućnosti utjecanja na njegov rad. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva i Ured za udruge akreditirali su se kao provedbena tijela unutar EU Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala, odnosno Nacionalna zaklada imenovana je Posredničkim tijelom 2. razine, a Ured 1. razine. Nacionalna zaklada također podupire rad udruga kroz osiguravanje financijske podrške putem modela institucionalne podrške, natječaja koji su usmjereni ka demokratizaciji društva i razvoju civilnoga društva ali i kroz različita savjetovanja, edukacije i sl. Ured za udruge osigurava sufinanciranje EU projekata, kontrolira tehničku provedbu i prati provedbu EU projekata udruga za koje je nadležna Središnja agencija za financiranje EU projekata (SAFU). Sudjeluje također u programiranju natječaja doprinoseći, uz provedbu drugih nadležnosti iz svoga djelokruga, stvaranju pozitivnog okruženja za razvoj civilnoga društva. Savjet još uvijek nemaju dovoljno jaku političku jačinu, a često teme poput problema nefinanciranja okolišnih udruga od nadležnih tijela u prethodnom razdoblju kao i loše strukturiranog natječaja nisu prioritetne ili Savjet još uvijek nema dovoljan utjecaj za postizanje promjena.

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva (2011.-2016.) prepoznaje gotovo sve probleme organizacija civilnoga društva, a područja djelovanja Strategije vezuju se uz institucionalni okvir za razvoj civilnoga društva, sudioničku demokraciju, osnaživanje uloge OCD-a za društveno ekonomski razvoj te djelovanje i daljnji razvoj civilnoga društva u međunarodnom kontekstu.

Temeljem mjera iz spomenute Strategije u posljednjem razdoblju doneseni su novi zakoni i podzakonski akti koji dodatno uređuju rad udruga. Ovdje je potrebno istaknuti novi **Zakon o udrugama (NN 74/14)**, kao i **Zakon o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14)** na snazi od 2015. godine, a s kojima udruge moraju uskladiti svoje poslovanje tijekom 2015. odnosno 2016. godine.

Ipak pojedine mjere i aktivnosti predviđene Strategijom neće ostvarit ili će se tek dijelom ostvariti te se njihova provedba očekuje u narednom razdoblju. Među njima su i: izrada nacrtu izmjena i dopuna poreznih propisa u kojima će se odredbe koje se odnose na porezna pitanja u vezi s organizacijama civilnoga društva, posebno na one koje djeluju za opće dobro (povlastice, olakšice, oslobođenja, umanjenja, primjena sniženih poreznih stopa i sl.), uskladiti s drugim propisima i urediti na jedinstven način, te kojima će se ustanoviti dodatni načini stimuliranja doniranja i filantropije; provođenje informativnih i edukativnih aktivnosti o razvoju transparentnih kriterija i učinkovitih modela dodjele prostora u vlasništvu JLPS-a na korištenje organizacijama civilnoga društva; uvođenje građanskog odgoja i obrazovanje u redovni obrazovni sustav; osiguravanje sustava finansijskih poticaja razvoju socijalno-poduzetničkih inicijativa OCD-a.

Financiranje i društveno poduzetništvo

Sa spomenutim **Zakonom o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija** udruge moraju uskladiti svoje poslovanje tijekom 2015. odnosno 2016. godine. Iako su prilikom donošenja Zakona, postojale tendencije za uvrštanjem zakonske obveze otvaranja poduzeća od strane udruga koje su ušle u sustav pdv-a, odnosno čija je vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 230.000,00 kuna ova obveza nije regulirana zakonski. Ipak, udruge koje imaju određene gospodarske djelatnosti imale su obvezu do kraja ožujka 2015. godine prijaviti se u sustav poreza na dobit. Na ovaj način udruge su izjednačene s profitnim sektorom iako postoje značajne razlike, od kojih je najvažnija usmjeravanje ostvarene dobiti. Naime, dobit se kod društvenih poduzeća usmjerava u djelovanje za opće dobro, dok se kod profitnog sektora dijeli privatno. Kroz prethodno razdoblje poticao se razvoj samofinanciranja udruga, međutim okruženje za rad i djelovanje društvenih poduzeća nije definirano te nije još uvijek stvoreno pozitivno okruženje za njihov daljnji razvoj. S druge strane, **Strategija razvoja društvenog poduzetništva 2015.-2020.** između ostalog predviđa uspostavu i unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira za razvoj društvenog poduzetništva te uspostavu finansijskog okvira za učinkovit rad društvenih poduzetnika. S obzirom na relevantne ciljeve *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva*, ciljeve gore spomenute strategije, kao i opredjeljenje EU koja je društveno poduzetništvo prepoznala kao vrijedan razvojni faktor, te se isto sufinancira kroz programe Europskog socijalnog fonda, u narednom razdoblju u Hrvatskoj se očekuju nove promjene u ovom području.

Još početkom 2007. godine Sabor je izglasao *Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje finansijske potpore programima i projektima udruga*, ali se on na županijskoj i lokalnoj razini još uvijek ne provodi u dovoljnoj mjeri. Naime, na lokalnim razinama finansijska

sredstva dodjeljuju se netransparentno i bez jasno definiranih natječaja. Dodatno, i na lokalnim i na nacionalnim razinama tijekom posljednjeg četverogodišnjeg razdoblja sektor zaštite okoliša bio je zakinut za finansijske potpore od nadležnih institucija kao i za relevante fondove pri drugim ministarstvima. Tako primjerice natječaj Ministarstva turizma, nije dostupan za udruge iako su upravo udruge dale vrijedan doprinos razvoju održivog turizma što je vidljivo i na stranici Ministarstva turizma gdje su kao domaći primjeri održivog turizma upravo istaknuti projekti okolišnih udruga (<http://www.odrzivi.turizam.hr/default.aspx?id=122>). Također, primijećeno je kako lokalne uprave preuzimaju obrasce za natječaje od nacionalnih tijela, međutim često ovi obrasci nisu primjereni niti dovoljno dobro usklađeni s natječajima koje objavljaju, što pokazuje nedostatak znanja i iskustva lokalnih uprava za provedbu natječaja. U slučaju nedostatka sredstava u proračunu gradova i županija, upravo su natječaji za udruge iz zaštite okoliša među prvima koji se ukidaju, ili se značajno smanjuju dostupna sredstva.

Takav je slučaj bio i s natječajima Splitsko-dalmatinske županije te grada Splita prethodnih godina.

Sve je veći broj donacija i sredstava iz privatnog sektora, bilo da je riječ o pojedincima ili poslovnim subjektima, međutim uglavnom se radi o natječajima za projekte manjih vrijednosti. S druge strane, velika je konkurenčija pristiglih projekata, traže se kontakti i veze te se ne financiraju stvarne potrebe već ono što ima „zanimljivu ambalažu“.

Također područja i načini djelovanja pojedinih donatora iz poslovnog sektora ponekad su u koliziji s ciljevima Sunca, a često je potrebno detaljnije analizirati pojedine natječaje i donatore radi mogućeg tzv. green washing-a. Sunce tek razvija iskustva vezana uz suradnju s privatnim sektorom. Znatne mogućnosti za financiranje nude strukturni fondovi EU. Također, velik je broj natječaja kojima se potiče regionalno povezivanje i razmjena iskustava, posebice između zemalja bivše Jugoslavije.

Vezano uz sredstva od članarina zbog još uvijek nerazvijene kulture financijskog podupiranja od strane pojedinaca, udruge ne mogu očekivati značajnija sredstava od članarine, osobito ukoliko dio svojih aktivnosti i napora ne usmjere u razvoj odnosa s članovima.

Sudjelovanje javnosti u procesima odlučivanja

Zamijećeno unaprjeđenje sudjelovanja javnosti u zaštiti okoliša i prirode rezultat je sinergijskih procesa koji se istovremeno događaju na različitim razinama. Na nacionalnoj razini, dijelom i zbog pristupa Hrvatske EU, stvoren je kvalitetan zakonodavni okvir koji obvezuje, osigurava i omogućava sudjelovanje javnosti. S druge strane na nacionalnim, a i na lokalnim razinama promiču se vrijednosti sudjelovanja i aktivnog građanstva te se teorija provodi u praksi, najvećim dijelom poticana od strane organizacija civilnoga društva koje uviđaju važnost i prednosti participacije. Zakonodavni okvir, kroz sustav finansijskih podrški, omogućava financiranje projekata i aktivnosti koji dodatno doprinose jačanju demokratskih procesa u Hrvatskoj, a ovdje je važno istaknuti i podrške koje osigurava Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva.

No, za istinsko sudjelovanje u zaštiti prirode i okoliša neophodno je uključivanje što većeg broja građana. Međutim, ovdje se često kao prepreka nameće nedostatak svijesti o ulozi svakog pojedinca u kreiranju društva i uvjeta u kojima živimo. Nedostaje i spoznaja u važnosti

demokratskih procesa, ali i konkretnih znanja vezanih uz mogućnosti građanskog angažmana u zaštiti prirode i okoliša. Ovo je dijelom i posljedica nedostatka građanskog odgoja i obrazovanja tijekom školovanja, čije je uvođenje, nakon već provedene javne rasprave, suspendirano 2014. godine. Većina javnih institucija osobito na lokalnim razinama još uvijek je nedovoljno otvorena za suradnju. Često ustrojstvene prilike i nužnost poštivanja hijerarhije u donošenju odluka dovode do tromosti javnih institucija prilikom donošenja čak i manjih odluka. Ipak, posljednjih godina, dijelom i zbog procesa pristupanja Hrvatske EU, ojačana je svijest o važnosti sudjelovanja javnosti te se javne institucije polako otvaraju za suradnju, delegirajući svoje predstavnike u različita radna tijela. Međutim, često je podrška nadređenih samo deklarativna, što onemogućava stvarno djelovanje i provedbu odluka koje se donešu u okviru ovakvih tijela.

Kad se govori o sudjelovanju u postupcima izrade zakona, drugih propisa i akata može se ustvrditi kako je ovaj oblik uključivanja uznapredovao i kako je uočljiv veći utjecaj OCD-a na javne politike u smislu sve većeg uključivanja. U području zaštite okoliša i prirode, ovo se osobito odnosi na strategije, zakone, nacionalne planove, dok je sudjelovanje u izradi provedbenih dokumenata poput pravilnika i uredbi još uvijek ograničeno. Ipak, za stvarni utjecaj organizacija civilnoga društva prilikom donošenja ovih dokumenata trebalo bi provesti detaljnije analize izvješća o provedenim sudjelovanjima. Uspostavljen je i model savjetovanja putem Internet portala <https://esavjetovanja.gov.hr/> koji, ako nastavi s ovakvim vidom savjetovanja, može u budućnosti omogućiti kvalitetnije procjene utjecaja civilnoga društva na kreiranje politika.

Primjena *Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN 140/2009)* još uvijek nije potpuno zaživjela na državnoj razini, a posebno je problematična na regionalnoj i lokalnim razinama. Jedan od uzroka je i nedovoljna razina svijesti među državnim dužnosnicima i lokalnim službenicima o važnosti sudioničke demokracije, ali i određeni strah od uključivanja dionika. U slučaju kada i postoji volja za drugačijim i otvorenijim pristupom problem predstavlja nedostatak kvalificiranih ljudskih, finansijskih i tehničkih kapaciteta za provedbu postupka savjetovanja, ali i nedostatak potpore organizacijama civilnoga društva za ovaj oblik aktivnosti. Naime, zbog brojnosti savjetovanja u pojedinim slučajevima dolazi i do preopterećenja organizacija civilnoga društva koje ponekad nisu u mogućnosti sve kvalitetno popratiti. Ovaj problem se dijelom rješava umrežavanjem organizacija civilnoga društva, razmjenom informacija te specijalizacijom pojedinih organizacija za određena pitanja.

Sudjelovanje u kreiranju okolišnih politika na EU razini još uvijek je u začecima, međutim upravo će umreženost s brojnim europskim organizacijama olakšati i potaknuti utjecaj hrvatskih okolišnih udruga na kreiranje EU politika.

Kad se govori o okolišnim postupcima, najveći broj sudjelovanja odnosi se na sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš. Ipak, zamjećeno je kako se upravo velik broj studija utjecaja na okoliš bez obzira na vrstu zahvata pozitivno očituju po pojedinim zahvatima što nameće pitanje kredibiliteta ovih studija.

S druge strane, pojedine okolišne udruge, pa tako i Sunce koriste se mogućnošću pristupa pravosuđu, te pokreću upravne postupke protiv rješenja koja su donesena na temelju loših studija.

Očekuje se kako će upravo kreiranje pravne prakse u zaštiti okoliša, potaknuti izrađivače na izradu kvalitetnijih studija, a povjerenstva za ocjenu studija na bolje donošenje odluka.

Ponekad su i sami investitori svjesni uloge javnosti pa od izrađivača studija traže poštivanje principa dobre prakse ranog uključivanja javnosti.

Sudjelovanje javnosti u procesima procjena utjecaja zahvata na ekološku mrežu još uvijek je niskoj razini kao i integracija mjera zaštite u sektorske dokumente.

Tijela javne vlasti kao i organizacije civilnoga društva još uвijek grade znanja, vještine i iskustvo o participativnim procesima te je za očekivati kako će se participativni procesi nastaviti razvijati.

Postignuta veća otvorenost tijela vlasti na nacionalnim razinama vidljiva je i kroz sudjelovanje predstavnika organizacija civilnoga društva u različitim tijelima prilikom kreiranja EU programa za Hrvatsku.

S druge strane, lokalna razina ne slijedi u dovoljnoj mjeri otvaranje struktura vlasti prema organizacijama civilnoga društva i javnosti općenito te veću spremnost na uključivanje i suradnju koja je zamijećena na nacionalnoj razini. Ovo u najvećoj mjeri proizlazi iz nerazumijevanja uloge i važnosti civilnoga društva. U gradu Splitu ovo se direktno očrtava kroz odnos Grada prilikom dodjele gradskih, javnih prostora udrugama. Naime, jedini kriterij koji Grad Split razmatra prilikom dodjele prostora je financijski, pritom se zaboravlja na koje sve načine civilno društvo doprinosi razvoju grada. Također, unatoč upornom zagovaranju za konačno uređivanje dodjele prostora organizacijama civilnoga društva koristeći primjerice *Odluku o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele prostora u vlasništvu Republike Hrvatske na korištenje organizacijama civilnog društva radi provođenja programa i projekata od interesa za opće dobro* Grad Split nije našao shodnim razmotriti ovu odluku te u Natječaj uvesti kriterije poput godina aktivnog djelovanja, broja zaposlenika, broja korisnika, broja volontera, provedenih aktivnosti na lokalnom nacionalnom i međunarodnom nivou, ostvarenih financijskih sredstava i dr. Dodatno, uključivanje javnosti od strane lokalnih vlasti prilikom ostalih aktivnosti, osobito onih značajnijih i s većim možebitnim utjecajem na okoliš i dalje je na niskoj razini. U slučaju Grada Splita važno je istaknuti kako se isti ne pozicionira po različitim okolišnim pitanjima koju se direktno tiču grada, a nisu na njegovu području kako što je to bio slučaj s CEMEX-om ili izgradnjom Centra za gospodarenje otpadom.

Volontiranje

Značajna pažnja posvećuje se i dalnjem razvoju volonterstva u Hrvatskoj. Naime, volonterstvo doprinosi razvojnoj strategiji Europa 2020, naročito u pogledu dostizanja ciljane stope nezaposlenosti pomažući ljudima da nauče nove vještine i prilagode se promjenama na tržištu rada.

Također, doprinosi jačanju aktivnog građanskog, angažmana u zajednici te jačanju svijesti o važnosti i ulozi svakog pojedinca.

Tako je izrađen **Nacionalni program za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. – 2018.** s operativnim planom provedbe Nacionalnog programa za razvoj volonterstva za razdoblje 2015. – 2018., a koji između ostalog predviđa cijeli niz mjera za razvoj volontiranja. Dijelom i zbog

stvaranja pozitivnog okruženja za razvoj volontiranja, stvaranja zakonodavnog okvira i brojnih aktivnosti usmjerenih ka poticanju volontiranja, volontiranje sve više razvija i vrednuje u Hrvatskoj.

Kao jedan od značajnijih propusta iz prethodnog razdoblja, a koji se može negativno odraziti na odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i sudioničku demokraciju je neuvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u redovni obrazovni sustav.

III**SWOT ANALIZA**

	SNAGE	SLABOSTI
	UNUTARNJE	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - inovativnost u radu (sinjaj.hr, Savjetodavna vijeća), kreativnost - veliki broj korisnika naših „usluga“ (projekata), dobra oprema - redovite i točne plaće - temeljito, 150 uspješno provedenih projekata - razvijena suradnja s različitim sektorima; zaštita prirode, obrazovanje, sektor turizma i dr. - razvijena suradnja s komunalnim poduzećima - stručnost, raznolikost profila i tema, kontinuirano obrazovanje zaposlenika - veliki broj članova, rastemo kao organizacija - uhodane organizacijske procedure, redovito planiranje - kvalitetni međuljudski odnosi, otvorena komunikacija i povjerenje - fleksibilnost radnog vremena, lokacija prostora (prostor je gradski) - brzo reagiramo na „nove“ teme, rezultati projekta su vidljivi što motivira - izrađen sustav procedure zapošljavanja i stručnog usavršavanja - raznolikost rada i financija, entuzijazam za ciljeve Sunca - prepozнатost od institucija, međunarodna partnerstva i umreženost u međunarodnim mrežama 	<ul style="list-style-type: none"> - nezamjenjivost pojedinih funkcija - nedostatak delegiranja - izostanak aktivnijeg mentorstva zbog većeg broja zaposlenih, odlaska (fluktuacije i preopterećenosti) - nedovoljna komunikacija prema određenoj skupini dionika (šira javnost, političari) - preopterećenost zaposlenika, nedostatak voditelja projekata - nerealizacija određenih specifičnih ciljeva (ekdukacijski centar) - nedovoljne kompetencije, nedostatak stručnosti za pojedine teme – zagovaranje, turizam - nedovoljno vrednovanje rada neprofitnih organizacija - nedostatak stimulacije - nedovoljna povezanost sa znanstvenom zajednicom - precjenjivanje vlastitih kapaciteta u pojedinim situacijama (podcenjivanje vremena) - nedostatno učinkovito praćenje rada za povećanje radne uspješnosti – pojedine teme - nedefiniran pristup članovima i nepostojanje programa rada s članovima i volonterima - nedostatak ekonomskog procjenjivanja kod usluga - neslavljene uspjehe - izostanak radnih skupina koje se bave pojedinim pitanjima - loše partnerstvo s lokalnim zajednicama, neadekvatan prostor – nedovoljno zajedničko podržavanje izvan projektnih aktivnosti (biciklijada, SOS za Jadran) - nedovoljno vremena provedenog skupa izvan ureda - nedostatno angažiranje vanjskih stručnjaka
	PRILOGE	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> - nove teme – otpad u moru, usluge ekosustava, volonteri u zaštićenim područjima, izgradnja volonterskih sustava, jačanje kapaciteta, zelena infrastruktura - intenziviranje rasprave o održivom turizmu; održivi turizam „nacionalna politika“ - strategija održivog turizma - prijenos znanja na zemlje regije - praćenje EU politika, profiliranje kadra za EU zakonodavstvo - seminar za mlade, ljetne škole - novi mediji nove tehnologije - društveno poduzetništvo – prilika za projekte - interes za suradnju u privatnom sektoru - novi fondovi (Strukturni fondovi za Natura 2000, strukturni fondovi za upravljanje staništima, MAVA, institucionalna potpora, Erasmus, HZZ) - GFCM – CO-managment, zona bez ribolova - obaveze sudjelovanja OCD-a u kreiranju politika – Zajedničke teme na nacionalnoj i međunarodnoj razini (SOS za Jadran) - promjena svijesti šire javnosti - obaveza participacije uključivanja dionika - nova partnerstva (JU, fakulteti, ProPark, privatni sektor) - tržiste za usluge - velika nezaposlenost – dostupnost stručnog i kvalitetnog kadra za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> - iznimno zahtjevna administracija - previše očekivanja od Udruga (Sunce) - klimatske promjene - korupcija i nerad - nepovjerenje u udruge i institucije - podkapacitiranost ljudi u zaštiti prirode - tromost sustava - neizvjesnost oko upravljanja zaštićenim područjima - svijest ljudi koji donose odluke - fušarenje udruga – loša percepcija - nekoristenje resursa grada, nerazumijevanje - finansijska kriza, recesija - zakonodavno ne praćenje, izostanak povoljnog okruženja za društveno poduzetništvo - neadekvatna politika Grada i županije - percepcija okolišnih udruga kao smetnje razvoju - nema vjerodostojnih i pravovremenih studija utjecaja na okoliš - neadekvatno upravljanje novcima od strane vladajućih - neodgovornost za neizvršavanje odluka političara - masovni turizam - rizik od nepromišljene primjene EU2020 - nemogućnost prijava na ključne natječaje (Ministarstvo turizma – održivi turizam)

IV

VIZIJA, MISIJA, VRIJEDNOSTI I PRINCIPI DJELOVANJA

VIZIJA

Očuvana priroda i okoliš su temeljne vrijednosti društva, u kojem se gospodarenju pristupa kroz primjenu odrednica održivog razvitka.

Udruga Sunce je prepoznat partner građanima, lokalnim i državnim institucijama i znanstvenim krugovima u zaštiti prirode i okoliša te promociji održivog razvoja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

MISIJA

Misija Sunca je aktivno doprinijeti zaštiti okoliša i očuvanju prirode, a ostvarujemo je:

- poticanjem sudjelovanja javnosti,
- educiranjem i informiranjem s ciljem promjena vrijednosti i ponašanja,
- istraživanjem u svrhu stvaranja podloga i smjernica za mjere zaštite i učinkovitije djelovanje,
- zagovaranjem odgovornih načina upravljanja i gospodarenja na temelju odrednica održivog razvoja.

Svoj rad temeljimo na sljedećim vrijednostima i principima djelovanja

- **Dosljednost** ostvarujemo predanošću viziji, misiji i ciljevima organizacije te nastojeći primjenjivati principe održivog razvoja u svakodnevnom životu.
- **Odgovornost** organizacije temeljimo na znanju i činjenicama te stručnom interdisciplinarnom pristupu istovremeno potičući samoinicijativnost i kreativnost pojedinaca. Kao odgovorna neprofitna organizacija svoj rad i rezultate činimo dostupnim javnosti.
- **Suradnja** je vrijednost koju njegujemo unutar i izvan organizacije. Potičemo povjerenje i dijalog među dionicima, a rad same organizacije temeljimo na timskom radu, poštivanju različitosti stavova i ideja te nenasilnom djelovanju.
- **Uspješnost** za nas znači da potičemo promjene i ostvarujemo ciljeve, a članovi tima postižu zadovoljstvo u radu, izgrađuju sebe kroz posao te njeguju kvalitetne međuljudske odnose.

STRATEŠKI CILJEVI ZA RAZDOBLJE 2016. - 2020.

STRATEŠKI CILJEVI:

1. Doprinijeti očuvanju prirodnih vrijednosti u hrvatskoj i međunarodnom okruženju
2. Promicati sudjelovanje javnosti i razmjenu dobre prakse u zaštiti prirode, okoliša i održivom razvoju
3. Povećati dostupnost informacija te jačati znanja i praktične vještine ciljnih skupina o zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja

Strateški cilj 1. Doprinijeti očuvanju prirodnih vrijednosti u hrvatskoj i međunarodnom okruženju

SPECIFIČNI CILJ 1.1. Unaprijediti učinkovitost upravljanja zaštićenim i Natura 2000 područjima

Aktivnosti

- 1.1.1. Sudjelovanje i pružanje podrške u izradi, provedbi i reviziji planova upravljanja, planova gospodarenja, procjenama utjecaja na Natura 2000 područja te akcijskih planova vezanih za očuvanje prirodnih vrijednosti.
- 1.1.2. Organizacija radionica, treninga, studijskih putovanja i seminara sa svrhom umrežavanja, razmjene iskustava, suradnje i jačanja kapaciteta u zaštiti prirode i očuvanju prirodnih vrijednosti.
- 1.1.3. Poticanje zainteresirane javnosti i nadležnih tijela različitih sektora (poljoprivreda, ribarstvo, turizam, prostorno planiranje i sl.) na uključivanje u donošenje odluka i razvoja standarda u upravljanju.
- 1.1.4. U suradnji s nadležnim institucijama, kroz formalno i neformalno obrazovanje, raditi na razvoju kapaciteta te podizanju profesionalnih standarda u sektoru zaštite prirode.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećan doprinos predstavnika različitih sektora u procesima izrade strateških i planskih dokumenata te u provedbi obveza koje iz njih proizlaze
- Povećana primjena principa dobre prakse i konzultacijskih procesa u donošenju, provedbi te reviziji i praćenju provedbe planova upravljanja, planova gospodarenja, procjena utjecaja na Natura 2000 i akcijskih planova
- Uključenost Sunca u procesima planiranja u zaštiti prirode i upravljanju prirodnim vrijednostima

SPECIFIČNI CILJ 1.2. Provoditi istraživanja i izrađivati stručne podloge vezane uz upravljanje prirodnim vrijednostima

Aktivnosti

- 1.2.1. Provoditi kartiranje vrsta i staništa, praćenje njihova stanja te stanja prirodnih resursa.
- 1.2.2. Sudjelovati u razvoju i provedbi sustava za praćenje stanja i upravljanje morskim otpadom.
- 1.2.3. U suradnji s nadležnim institucijama i stručnjacima provoditi vrednovanja usluga ekosustava, procjene učinkovitosti upravljanja, socio-ekonomski i druga relevantna istraživanja.
- 1.2.4. Razvijati suradnju s nacionalnim i međunarodnim institucijama i stručnjacima u razvoju i primjeni istraživanja s naglaskom na praćenje stanja prirodnih vrijednosti i utjecaja ljudskih aktivnosti na iste.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Preporuke i nalazi istraživanja i stručnih studija koriste se kao podloga za unaprjeđenje upravljanja prirodnim vrijednostima
- Povećan udio relevantnih istraživanja provedenih u domaćim/međunarodnim timovima

Strateški cilj 2. Promicati sudjelovanje javnosti i razmjenu dobre prakse u zaštiti prirode, okoliša i održivom razvoju

SPECIFIČNI CILJ 2.1. Sudjelovati u kreiranju i promicanju provedbe odgovorne javne politike zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja

Aktivnosti

2.1.1. Sudjelovanje u izradi i provedbi strateških dokumenata i zakonskih akata iz područja zaštite prirode, okoliša, korištenja prirodnih dobara, djelovanja OCD-a, informiranja i sudjelovanja javnosti te odgoja i obrazovanja za održivi razvoj.

2.1.2. Umrežavanje, razmjena iskustava i informacija te zajedničko djelovanje s institucijama i organizacijama koje su aktivne na području djelovanja Sunca (Zeleni forum, MedPAN, EEB, CEEweb i dr.).

2.1.3. Izrada i objava mišljenja i/ili stajališta o pitanjima javne politike s područja djelovanja Sunca („position statement/policy paper“) uz planski nastup prema medijima i ključnim dionicima.

2.1.4. Aktivno zagovarati povećanja učinkovitosti državne uprave u zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja, posebice za učinkovito upravljanje zaštićenim i Natura 2000 područjima.

2.1.5. Raditi na jačanju trans Jadranske suradnje organizacija civilnog društva u pitanjima vezanim za očuvanje morskog ekosustava (ribarstvo, morski otpad, zaštićena područja, eksploracija ugljikovodika, invazivne vrste, klimatske promjene i sl.).

Ključni pokazatelji uspjeha

- Prihvatanje prijedloga Udruge Sunce u izradi/izmjenama relevantnih strateških dokumenata i zakonskih/podzakonskih akata tijekom savjetodavnog procesa.
- Povećan udio i uspješnost zajedničkih zagovaračkih akcija i inicijativa domaćih i međunarodnih organizacija
- Broj i tematika izrađenih *policy papers*, mišljenja, prijedloga i komentara o relevantnim temama i dokumentima, njihova dostupnost široj javnosti i ciljanim skupinama te njihovo korištenje od strane donositelja odluka
- Povećana vidljivost i utjecaj Sunca u kreiranju javnih politika

SPECIFIČNI CILJ 2.2. Povećati informiranost i sudjelovanje javnosti u pitanjima zaštite okoliša, očuvanja prirode te primjene principa održivog razvoja

Aktivnosti

2.2.1. Informiranje javnosti te educiranje ciljanih skupina o nacionalnim i međunarodnim zakonskim okvirima vezanim uz informiranje i sudjelovanje javnosti u procesima donošenja odluka

2.2.2. Pružanje podrške građanima u rješavanju konkretnih slučajeva u pitanjima zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja te pravima na informiranje i sudjelovanje.

2.2.3. Poticanje sudjelovanja dionika i javnosti putem već razvijenih i novih modela participacije.

2.2.4. Aktivno uključivanje u procese i javne rasprave od strateškog interesa za Udrugu Sunce, a vezane za strateške procjene utjecaja na okoliš, studije utjecaja na okoliš i procjene utjecaja na Natura 2000 i sl.

2.2.5. Promoviranje koncepcata za održivi razvoj grada Splita putem zagovaranja u medijima i lokalnim strukturama vlasti te putem lokalnih inicijativa.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećana dostupnost i ažuriranje relevantnih informacija različitim ciljanim skupinama u odnosu na prethodno razdoblje putem medija, edukacije i drugih sredstava informiranja
- Povećan broj poziva građana na Zeleni telefon i interaktivnu mapu Sinjaj.hr, poduzetih radnji i postotak riješenih slučajeva u odnosu na prethodno razdoblje
- Prihvatanje prijedloga Udruge Sunce u relevantnim javnim raspravama i medijska popraćenost

SPECIFIČNI CILJ 2.3. Unaprijediti provedbu održivog gospodarenja otpadom na razini grada Splita i Dalmacije

Aktivnosti

2.3.1. Praćenje i analiza provedbe postojećih planova gospodarenja otpadom te uključivanje u donošenje novih te reviziju postojećih u ciljanim područjima.

2.3.2. Educiranje i informiranje jedinica lokalne samouprave (JLS), komunalnih poduzeća i koncesionara o odrednicama održivog gospodarenja otpadom.

2.3.3. Sudjelovanje u uspostavi oglednih sustava održivog gospodarenja otpadom i pojedinim vrstama otpada u ciljanim područjima u suradnji s lokalnim komunalnim poduzećima, koncesionarima i ovlaštenim tvrtkama za uspostavu i provedbu sustava odvojenog prikupljanja otpada.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećana dostupnost analize praćenja i očitovanja na provedbu planova gospodarenja otpadom
- Poboljšanje mogućnosti za primjenu principa održivog gospodarenja otpadom (više mogućnosti za odvojeno prikupljanje otpada u gradovima i općinama te udio otpada prikupljenog na taj način)
- Broj oglednih sustava održivog gospodarenja otpadom i sustava odvojenog prikupljanja otpada u JLS-ima uspostavljenih u suradnji s Udrugom Sunce ili na inicijativu Sunca

SPECIFIČNI CILJ 2.4. Sudjelovati u podizanju okolišne održivosti turističkih destinacija i unaprjeđenju turističkog vrednovanja prirodnih vrijednosti s naglaskom na zaštićena i Natura 2000 područja

2.4.1. Izraditi studiju izvedivosti, poslovni plan i marketinški plan za održivost EkoPartner programa te sukladno rezultatima provoditi dogovorene aktivnosti (najkasnije do kraja 2016.).

2.4.2. Do dovršetka izrade planova iz aktivnosti 2.4.1. održavati i razvijati suradnju s članovima programa EkoPartner.

2.4.3. Sudjelovati u pripremi i izradi planova održivog turizma i zagovarati za razvoj održivih turističkih destinacija.

2.4.4. Sudjelovati u edukaciji sektora aktivnog turizma vezano za tematiku zaštite prirode.

2.4.5. Sudjelovati u osmišljavanju i izradi turističkih ponuda i programa temeljenih na prirodnim vrijednostima.

2.4.6. Sudjelovati u osmišljavanju i primjeni „zelene infrastrukture“ i inovativnih vidova turističke ponude.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Studija izvedivosti, poslovni plan i marketinški plan za održivost EkoPartner programa
- Broj članova koji kontinuirano unaprjeđuju okolišno odgovorno upravljanje sukladno kriterijima EkoPartner programa u odnosu na prethodno razdoblje.
- Broj i relevantnost izrađenih planova održivog turizma na inicijativu Udruge Sunce, u odnosu na prethodno razdoblje
- Povećan opseg aktivnosti Udruge Sunce usmjeren na zagovaranje održivih turističkih destinacija, u odnosu na prethodno razdoblje
- Povećan broj realiziranih projekata „zelene infrastrukture“ i promoviranih primjera inovativnih vidova turističke ponude u čiji razvoj je bila uključena Udruga Sunce

SPECIFIČNI CILJ 2.5. Zagovarati održivo upravljanje ribljim fondom s naglaskom na zaštićena i Natura 2000 područja

2.5.1. Informirati i educirati dionike i javnost o alatima održivog ribarstva s naglaskom na zone bez ribolova.

2.5.2. Prenositi primjere dobre prakse iz Sredozemlja na Jadran i zagovarati njihovu primjenu.

2.5.3. Zagovarati uspostavu zona bez ribolova i inovativnih modela upravljanja ribolovom.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećan opseg aktivnosti vezanih za informiranje i educiranje javnosti i dionika o održivom upravljanju ribljim fondom, u odnosu na prethodno razdoblje
- Broj i ukupna površina uspostavljenih novih zona bez ribolova u Jadranu, novih regulativa te modela upravljanja za održivi ribolov, u odnosu na prethodno razdoblje

SPECIFIČNI CILJ 2.6. Doprinijeti kreiranju prakse u pravu okoliša

2.6.1. Sudjelovati u pravnim postupcima koji su od interesa za Sunce (npr. Natura 2000, otpad, zaštićena područja, upravljanje prirodnim vrijednostima).

2.6.2. Jačati povezivanje s nacionalnim i međunarodnim OCD-ima u cilju jačanja korištenja pravnih alata u zaštiti prirode i okoliša.

2.6.3. Provoditi edukaciju, informiranje i poticanje provedbe primjera dobre prakse iz područja prava okoliša.

2.6.4. Sudjelovati u radnim skupinama relevantnim za tematiku prava okoliša.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Sudjelovanje u pravnim postupcima i udio uspješnih ishoda pravnih postupaka, u odnosu na ukupno vođene pravne postupke
- Broj zajedničkih incijativa/postupaka s nacionalnim i međunarodnim OCD-ima
- Povećan opseg aktivnosti (informiranje i educiranje javnosti) i dionika, u odnosu na prethodno razdoblje

Strateški cilj 3. Povećati dostupnost informacija te jačati znanja i praktične vještine ciljnih skupina o zaštiti prirode, okoliša i održivog razvoja

SPECIFIČNI CILJ 3.1. Povećati pristup široj javnosti informacijama, znanjima i vještinama vezanim uz koncepte održivog razvoja, očuvanja prirode i okoliša

Aktivnosti

- 3.1.1. Organiziranje javnih događanja (obilježavanje okolišnih datuma, predavanja, izložbe, projekcije filmova, okrugli stolovi, tribine i sl.).
- 3.1.2. Izrada i distribucija informativno-edukativnih materijala (tiskani, audio materijali, audiovizualni, web stranice i sl.).
- 3.1.3. Poticanje medija i doprinos povećanju zastupljenosti tematika održivog razvoja, zaštite okoliša i prirode u medijima.
- 3.1.4. Organiziranje edukacijskih aktivnosti (seminara, radionica, ljetnih škola) s naglaskom na mlade.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećan opseg važnih informacija dostupnih javnosti i javnih događanja, u odnosu na prethodno razdoblje
- Povećana dostupnost stajališta Sunca u lokalnim i nacionalnim medijima o relevantnim i hitnim temama, u odnosu na prethodno razdoblje

SPECIFIČNI CILJ 3.2. Poticati uvođenje sadržaja o zaštiti okoliša, očuvanju prirode i održivom razvoju u ustanove za odgoj i obrazovanje

Aktivnosti

- 3.2.1. Redovito unaprjeđivati i dorađivati sadržaje postojećih edukacijskih aktivnosti Sunca i razvijati nove modele edukacije za osnovne i srednje škole.
- 3.2.2. Održavati edukacijske aktivnosti za sudionike odgojno-obrazovnih procesa na području Dalmacije.
- 3.2.3. Izdavati edukacijska pomagala i materijale te ih promovirati među odgojno-obrazovnim djelatnicima i relevantnim institucijama.

3.2.4. Razvijati i provoditi programe društveno korisnog učenja (*Service-Learning*), građanskog odgoja i obrazovanja te volontiranja u suradnji s odgojno-obrazovnim i visoko-obrazovnim ustanovama.

3.2.5. Surađivati u izradi i provedbi nastavnih programa u zainteresiranim odgojno- obrazovnim i visoko-obrazovnim ustanovama.

3.2.6. Unaprijediti ponudu i promovirati uslugu Zelenih izleta.

Ključni pokazatelji uspjeha

- Povećana dostupnost različitih i kvalitetnih edukacijskih sadržaja za djecu i mlade te zaposlene u odgojno–obrazovnim ustanovama (škole i vrtići) i obuhvat djece i mlađih te zaposlenih u tim ustanovama
- Broj odgojno obrazovnih ustanova koje su nakon provedenih edukacija, integrirale aktivnosti u okviru nastavnih aktivnosti
- Broj programa društveno–korisnog učenja i volontiranja, uključenih odgojno–obrazovnih i visoko–obrazovnih institucija te ishodi programa
- Udio korisnika djece/mladih u programima i uslugama (Zeleni izleti) Udruge Sunce, u odnosu na prethodno razdoblje.

VI

PARTNERI I DIONICI ORGANIZACIJE

Svojim je djelovanjem Sunce ostvarilo iznimno dobru suradnju s brojnim institucijama i pojedincima iz svih sektora društva. Naime, upravo se među ključnim uspjesima iz prethodnog razdoblja ističe ostvarena suradnja s vrlo širokim krugom vanjskih suradnika, bilo organizacija ili pojedinaca, sa stručnim i znanstvenim institucijama, obrazovnim institucijama. Nova suradnja ostvarena je u sektoru turizma i ribarstava (Prilog 2. Popis dionika Udruge Sunce).

Ključni dionici za naredno razdoblje prikazani su u Tablici 3.

KLJUČNI DIONICI/STRATEŠKI PARTNERI	PODRUČJE SURADNJE/INTERES
Državne institucije	
Hrvatska agencija za zaštitu prirode i okoliša	Zaštita prirode, jačanje kapaciteta za djelatnike u zaštiti prirode, izrada planova upravljanja, zakonodavstvo
Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	Zaštita prirode, otpad, Zeleni telefon, suradnja u participativnom donošenju planova, programa, zakonskih propisa
Ministarstvo turizma	Suradnja u provedbi Strategije turizma, u dijelu vezanom uz zeleni turizam i održivi turizam, potpora za EkoPartner program
Javne ustanove nacionalnih parkova i parkova prirode	Izrada, provedba i revizija planova upravljanja, istraživanja i monitoring za potrebe ustanova (more, vidra), zagovaranje no-take zona, upravljanje ribljim fondom, poticanje sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode, turizam u zaštićenim područjima, razvoj volonterskih programa
Lokalne i županijske javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima	Izrada, provedba i revizija planova upravljanja, istraživanja i monitoring za potrebe ustanova (more, vidra), zagovaranje no-take zona, upravljanje ribljim fondom, poticanje sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode, turizam u zaštićenim područjima, razvoj volonterskih programa, suradnja u provedbi Zelenih izleta
Institucije na lokalnoj i županijskoj razini	
Grad Split i relevantni upravni odjeli	Gospodarenje otpadom u Splitu, održivi razvoj Splita, promocija održivih praksi, sudjelovanje javnosti, prostor
Upravni odjel za zaštitu okoliša i prostorno uređenje pri Splitsko-dalmatinskoj županiji	Relevantne i od interesa procjene utjecaja na okoliš, gospodarenje otpadom, Zeleni telefon
Osnovne škole u Splitu i Županiji	Provedba građanskog odgoja i obrazovanja za zaštitu okoliša i održivi razvoj
Srednje škole u Splitu i Županiji	Provedba građanskog odgoja i obrazovanja za zaštitu okoliša i održivi razvoj, programi volontiranja i društveno korisnog učenja
Ekonomski fakultet, Split	Programi društveno korisnog učenja, stručno znanje, održivi turizam, cost-benefit analize, regrutiranje novih volontera

KLJUČNI DIONICI/STRATEŠKI PARTNERI	PODRUČJE SURADNJE/INTERES
Pravni fakultet, Split	Programi društveno korisnog učenja i volontiranja, stručno znanje, pravo okoliša, regрутiranje novih volontera
Centar za studije mora, Split	Programi društveno korisnog učenja i volontiranja, stručno znanje, regрутiranje novih volontera
Filozofski fakultet, Split	Programi volontiranja i društveno korisnog učenja za studente, regрутiranje i educiranje novih volontera za edukaciju djece i mladih, mogućnost širenja edukacije na predškolski uzrast
Kemijsko tehnoški fakultet, Split	Programi volontiranja i društveno korisnog učenja za studente, regрутiranje i educiranje novih volontera za tematiku otpada i onečišćenja, stručna potpora za pojedine teme te primjerice slučajeve Zelenog telefona
Institut za turizam, Zagreb	Sudjelovanje u participativnoj izradi strateških dokumenata i akcijskih planova vezanih uz turizam, involviranje zelenog turizma i EkoPartnera, potencijalni partner, istraživanje i stručno savjetovanje u pitanjima turizma
Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split	Morski otpad, inventarizacija, društveno korisno učenje
Organizacije civilnog društva	
Zelena akcija	Otpad, pravo okoliša, Jadran, partner u zagovaranju
Zelena Istra	Sudjelovanje javnosti, Jadran, partner u zagovaranju
BIOM	Upravljanje Naturom, procjene utjecaja na ekološku mrežu
Ekološka udruga "Krka"	Zeleni izleti, gospodarenje otpadom
Društvo Marjan	Zaštita i očuvanje Marjana
Mreže udruga	
Zeleni forum	Zajedničko zagovaranje za pojedina nacionalna okolišna pitanja,
Mreža Zelenih telefona Hrvatske	Suradnja u poticanju građana na sudjelovanje, rješavanje okolišnih i komunalnih pitanja
Gospodarski sektor	
Komunalno poduzeće Čistoća d.o.o., Split	Gospodarenje otpadom u Splitu
Komunalna poduzeća u ciljanim područjima	Gospodarenje otpadom, kompostiranje
Turističke agencije	Zeleni izleti, održive turističke ponude
Nacionalne i međunarodne, organizacije, institucije	
Greenpeace	Zaštita Jadranskog mora, ribarstvo
WWF MedPO, Rim	Zaštićena područja, ribarstvo, održivi turizam u zaštićenim područjima
WWF Adria, Zagreb	Zaštićena područja, ribarstvo, održivi turizam u zaštićenim područjima, zagovaranja u području zaštite prirode, održivi turizam, komunikacija
DGU (Die Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung)	Edukacija za održivi razvoj, programi društveno korisnog učenja
UNDP, Zagreb	Zaštićena područja
Green Home, Podgorica	Zaštićena područja, pitanja zaštite Jadranskog mora

IZVORI FINANCIRANJA ORGANIZACIJE DO 2020.

Navedeni su izvori financiranja i za financiranje putem projekata, kao i za financiranje putem pružanja usluga, pri čemu se pojedini izvori mogu odnositi na oba načina financiranja.

Državne institucije

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
- Ministarstvo kulture
- Ministarstvo turizma
- Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
- Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
- Ured za udruge Vlade RH
- Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
- Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima
- Agencija za mobilnost

Institucije na lokalnoj i županijskoj razini

- Grad Split
- Splitsko-dalmatinska županija
- Dubrovačko-neretvanska županija

Gospodarski sektor

- Čistoća d.o.o.Split
- Parkovi i nasadi d.o.o.
- CIAN d.o.o.
- Zagrebačka banka d.d.
- Hrvatska pošta
- Splitska banka d.d.
- Ostalo

Međunarodne institucije i fondacije

- Evropska unija (Evropski socijalni fond, strukturni fondovi, Interreg Mediterranean, Interreg Danube Transnational Programme, LIFE, Horizon 2020 i dr.)
- MAVA fondacija
- Njemačka zaklada DBU
- Fondovi zemalja Europskog gospodarskog prostora i Kraljevine Norveške (putem natječaja koje provodi Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva)
- Međunarodne organizacije (UNDP, GEF, UNEP RAC/SPA, UNEP PAP/RAC)
- European Fund for the Balkans
- Ostalo

Samofinanciranje i društveno poduzetništvo

Trenutni oblici samofinanciranja u Udrudi Sunce su izrada stručnih studija, planova upravljanja i sličnih strateških dokumenata, prikupljanje podataka, organizacija javnih događanja te društveno poduzetništvo Zeleni izleti. U narednom strateškom razdoblju cilj je da samofinanciranje i pružanje usluga nastavi sudjelovati s 20-30% u ukupnom proračunu Udruge.

Tijekom 2016. godine potrebno je na temelju stečenog iskustva vezanog za porez na dobit, godišnje finansijsko izvještavanje neprofitnih organizacija te uspješnost provedenih usluga planirati razvoj društvenog poduzetništva i samofinanciranja te kritički procijeniti da li osnivati poduzeće ili ne.

Uz Zelene izlete koji već postoje kao usluga u Udrudi, jedna od mogućnosti je i daljnji razvoj održivih turističkih ponuda, a koje će Udruga provoditi u partnerstvu ili samostalno.

Problematično je što u Hrvatskoj nije razvijen okvir za društveno poduzetništvo, a udruge su u poreznom sustavu praktički već izjednačene s gospodarskim sektorom. S druge strane u Hrvatskoj postoji tendencija uređivanja ovog područja, a Evropska unija prepoznaла је važnost društvenog poduzetništva te se isto sufinancira putem Europskog socijalnog fonda. Stoga će biti potrebno pratiti daljnji razvoj okruženja za društveno poduzetništvo. Kao i kod gospodarskih aktivnosti koje je Sunce dosad provodilo cilj je da poduzeće provodi gospodarske aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva Udruge te istovremeno osigura sredstva za daljnji rad i djelovanje Udruge.

RAZVOJ ORGANIZACIJE DO 2020.

Financiranje u razdoblju 2016.-2020.

Financiranje Sunca temelji se na većim, međunarodnim, višegodišnjim projektima te višegodišnjoj institucionalnoj potpori Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, najčešće dvogodišnjim EU projektima te manjim jednogodišnjim projektima koji su uglavnom financirani putem lokalnih i nacionalnih izvora. Dodatno, tijekom 2013. i 2014. godine Udruga je uspjela ostvariti značajan udio vlastitih prihoda obavljanjem dopuštenih djelatnosti, od kojih je najznačajnija izrada stručnih studija te je ovaj dio prihoda iznosio oko 30% u cijelokupnom proračunu Udruge.

Organizacijski proračun se tijekom prošlogodišnjeg razdoblja donosio za jednu godinu unaprijed u odnosu na tekuću godinu. S ovom praksom nastaviti će se kako zbog stabilnosti organizacije tako i zakonskih obveza koje pred udruge stavlja Zakon o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

Međutim, projekcije finansijskih potreba organizacija radi se za strateško razdoblje do 2020. godine. Temeljem tih projekcija, započetih na strateškom planiranju definirana su razdoblja pojačanih aktivnosti prikupljanja sredstava kao i ukupna sredstva po godinama i udio sredstava iz samofinanciranja.

U tom smislu, godine 2016. istječe trogodišnja institucionalna podrška tako da se već 2015. godine započelo intenzivnim aktivnostima u cilju osiguravanja sredstava za 2017. godinu, kada će Udruga Sunce biti bez institucionalne podrške. S ovim aktivnostima nastaviti će se i u 2016. godini pri čemu će naglasak biti na apliciranje za sredstva iz EU fondova i to Europskog socijalnog fonda, programa LIFE te apliciranje za sredstva nacionalnih donatora, uključujući i Nacionalnu zakladu za razvoj civilnoga društva.

Važno je osigurati i institucionalnu podršku drugih, potencijalnih donatora poput MAVA fondacije ili institucionalnu podršku putem LIFE programa. S obzirom na ulazak u Europsku uniju na ovim natječajima ravnopravni smo dionici s ostalim organizacijama iz EU te je izuzetno bitno stjecati iskustva u planiranju projekta, apliciranju na ove natječaje te provođenju projekta iz ovih programa. Važno je i nastaviti njegovati partnerstva te razvijati mrežu suradnika i partnera koji su najčešće jedan od uvjeta za prijavu na EU natječaje. Paralelno je potrebno razvijati dobru finansijsku, upravljačku i stručnu strukturu te zadržati postignut multidisciplinarnost stručnog kadra.

Mogući načini financiranja su i putem različitih oblika suradnje s poslovnim sektorom kao što je to slučaj s turističkim objektima koji se mogu učlaniti u program EkoPartner. Naime, Sunce je novim Statutom predvidjelo učlanjenje pravnih osoba za koje postoje uspostavljeni programi. Kao dio ovih programa bit će potrebno definirati uvjete učlanjenja zainteresiranih dionika poslovnog sektora, odnosno uložiti dodatne napore kako u razvoju tako i provedbu ovih programa, kao što je to i slučaj s EkoPartnerom. Naime, tek se kroz prepoznatljivost ovih programa od strane poslovnog sektora mogu očekivati značajnija finansijska sredstva.

Kada se radi o fizičkim osobama, unatoč porastu broja članova prihodi od članarina ne zauzimaju značaj udio u proračunu Sunca, osobito s obzirom na opredjeljenje mobiliziranja većeg broja članova putem niže članarine.

Stabilnije i veće prihode potrebno je osigurati i za Zeleni telefon. Ovo je usluga koja se pokazale od velike važnosti za Sunce u smislu pružanja direktnе podrške građanima u pitanjima zaštite okoliša, otvorenosti organizacije te povezanosti s građanima i stvarnim problemima u zajednici. Mreža Zelenih telefona je tijekom 2015. godine po prvi put izradila strateški plan djelovanja, a financiranje predstavlja važan segment ovog plana te se očekuje zajednički angažman svih članica po ovom pitanju.

U 2016. godini Udruga Sunce preuzima koordinaciju Mreže Zelenih telefona, što otvara mogućnosti za iznalaženje dodatnih finansijskih sredstva no istovremeno predstavlja dodatno opterećenje za zaposlenike angažirane na ovom projektu. Unatoč prepoznatljivosti Zelenog telefona od strane Grada i Županije u prethodnom periodu nije osigurano višegodišnje financiranje od strane lokalnih vlasti. U narednom razdoblju ipak će se u komunikaciji s Gradom Splitom i Splitsko-dalmatinskom županijom nastaviti naglašavati važnost servisa Zelenog telefona i Interaktivne Web mape Sinjaj.hr za rješavanje okolišnih problema na lokalnim razinama te zagovarati njihovo višegodišnje financiranje.

Jačanje upravljačkih praksi temeljenih na principima dobrog upravljanja

Tijekom prethodnog strateškog razdoblja upravljanje Udrugom Sunce provodilo se po prvi put putem Upravnog odbora s tri vanjska člana koji su odabrani putem javnog natječaja. U 2016. godini istječe mandat Upravnog odboru i izvršnoj direktorici te će se provesti interna evaluacija rada kroz posljednji četverogodišnje period, kako bi se temelju stečenih iskustva planirao daljnji rad UO-a, načini komunikacije između upravljačkih i izvršnih struktura, prevladali eventualni uočeni nedostaci te izradio plan aktivnosti s ciljem dalnjeg unaprjeđenja rada Upravnog odbora i sl. Prema preporukama proizašlim iz vanjske evaluacije bilo bi korisno da u Upravni odbor uđe i osoba koja je posebno dobro upoznata s političkim aspektima okolišnog aktivizma i aktivizma općenito, primjerice novinar, društveni znanstvenik ili član suradničke organizacije, po mogućnosti iz Zagreba radi bržeg informiranja i lakšeg pristupa nacionalnim medijima.

Razvoj ljudskih potencijala i ciljanih kompetencija

Kako bi se održala stručnost i učinkovitost ključno je postići i zadržati stabilan tim tijekom višegodišnjeg razdoblja i to s 7-9 zaposlenih na neodređeno, 3-5 na određeno te 1-3 osobe koje se nalaze na polugodišnjem ili jednogodišnjem stručnom usavršavanju i/ili volontiranju bilo temeljem potpore HZZ, bilo putem stručne prakse stranih studenata i slično. Intenzivniji rast organizacije zahtjevat će dodatno jačanje vještina upravljanja, uvođenje složenijih internih procedura te ulaganja u materijalne resurse. Kako bi se zadržala kvaliteta rada, fleksibilnost organizacije i interni protok informacija u budućnosti će biti potrebno kritično promišljati o optimalnoj veličini organizacije koja se želi postići i zadržati.

S obzirom na broj projekata i aktivnosti, prateći broj zaposlenika te predviđene aktivnosti ovim strateškim planom bit će potrebno revidirati postojeću sistematizaciju radnih mesta te povećati broj odgovornih osoba za upravljanje projektima. Donošenje odluke o novoj sistematizaciji radnih mesta izmjene Pravilnika o radu predviđaju se za 2016. godinu.

Pozicije koje nisu definirane postojećom sistematizacijom radnih mesta su voditelj ureda te voditelj odnosa s javnošću. Naime, osim osobe koja radi na finansijsko administrativnim poslovima pokazalo se kako je nužno angažirati osobu koja će u dijelu radnog vremena biti zadužena za poslove voditelja ureda. Također, tijekom prethodnog razdoblja pokazalo se važnim angažirati osobu koja će biti zadužen za komunikaciju s javnošću uključujući i članstvo i volontere. Tijekom 2015. godine definirano je ovo radno mjesto, proveden je javni natječaj te je po prvi put angažirana osoba. Također, identificirana je potreba angažmana koordinatora volontera u dijelu radnog vremena (vidi Volontiranje u udruzi). Ove organizacijske pozicije uklopiti će se u postojeći organigram.

Potrebno je daljnje ulaganje u znanja vezana za upravljanje te finansijsko poslovanje, posebice ukoliko se ostvare planirani oblici samofinanciranja i društveno poduzetništvo. Ovdje je osobito važno naglasiti kako se znanja razvijaju paralelno sa stvaranjem i razvojem okruženja za djelovanje društvenog poduzetništva.

Kako bi se stvorio jaki tim Udruge koji može odgovoriti na sve ciljeve zadane strateškim planom te izazove vezane za upravljanje organizacijom identificiran je niz područja na kojima je potrebno jačati kapacitete zaposlenika te nastaviti jačati suradnju s vanjskim partnerima, bilo pojedincima ili organizacijama. Bit će potrebno jačati znanja i stručnost postojećih zaposlenika te uvoditi nove zaposlenike u teme prava okoliša, održivog turizma, održivog ribarstva, zaštite prirode i gospodarenje otpadom. Također, bit će potrebno jačati kompetencije za upravljanje ljudskim resursima, analize javnih politika i zagovaranje, strateško planiranje, marketing i komunikacije, profitno finansijsko planiranje, prezentacije i interpretacije, upravljanje EU projektima, GIS i obradu podataka. Iznimno je važno razvijati interno mentoriranje kako bi se iskustva i znanja te odgovornosti učinkovito prenosile unutar organizacije te se novi zaposlenici učinkovito integrirali u organizaciju.

Potrebno je revidirati evaluaciju rada zaposlenika te prilagoditi sustav evaluacije zaposlenika koji se dosad provodio, a pokazao se prilično složen i teško provodljiv. Potrebno je raditi na razvoju bržeg i učinkovitijeg načina evaluacije, davanja povratne informacije i uvođenju sustava nagrađivanja.

Rad u Suncu karakterizira značajna opterećenost obvezama i administracijom kao i neusklađenost visina plaća s razinama odgovornosti i opsegom posla. Stoga će se u narednom razdoblju, a to je i preporuka proizašla iz vanjske evaluacije, trebati pozabaviti i razvojem dodatnih oblika nagrađivanja rada, poput plaćenih edukacija, slobodnog vremena, veće autonomije u organizaciji vlastitog rada, podrške ostvarenju osobnih profesionalnih projekata te iznalaženju u susret specifičnim privatnim potrebama zaposlenih. U prethodnom razdoblju donijeti su akti koji primjerice omogućavaju i podržavaju neke od gore navedenih prijedloga, poput Odluke o mogućnostima rada izvan ureda. Međutim, u narednom razdoblju važno je detaljnije razraditi ostale predložene oblike nagrađivanja, ali i vođenja evidencije o ovim oblicima nagrađivanja za svakog zaposlenika te uspješnosti pa u tom smislu revidirati Pravilnik o radu i eventualno donijeti potrebne odluke.

Stručno usavršavanje u Udruzi

U narednom razdoblju nastaviti će se koristiti mjere HZZ-a za stručno usavršavanje u Udruzi. Ovaj oblik sufinanciranja rada pokazao se iznimno koristan za uvođenje novih, mlađih osoba u rad te su sve osobe koje su se dosad usavršavale u Udruzi ostale i zaposlene. U narednom razdoblju, a s obzirom na odobrene projekte i usluge bit će potrebno kontinuirano vršiti procjene o potrebama te sukladno tomu odabirati osobe za stručno usavršavanje. Uz programe društveno korisnog učenja, čiji je razvoj planiran kroz programski dio ovog strateškog plana, u narednom razdoblju bit će potrebno razraditi proceduru vezanu uz stručno usavršavanje stranih studenata. Naime, u Sunce se na godišnjoj razini prijavi nekoliko stranih studenata te su dosad dvije osobe bile na stručnom usavršavanju. Njihov angažman pokazao se kao koristan i za Udrugu kao i daljnji osobni i profesionalni razvoj ovih osoba. Procijenjeni kapaciteti su 2-4 osobe (HZZ, strani studenti) na stručnom usavršavanju tijekom jednogodišnjeg razdoblja.

Volonterstvo u Udruzi

U narednom razdoblju bit će potrebno nastaviti unaprjeđivati volontiranje u Udruzi. Kada se radi o dugoročnom volontiranju nastaviti će se unaprjeđivati program volontiranja na međaprogramu edukacije i informiranja te program za volontiranje na terenskim istraživanjima, odnosno prikupljanje podataka i praćenje stanja prirodnih vrijednosti. Programi trebaju sadržavati i planove za regрутiranje te edukaciju volontera, kao što je to bio slučaj s programom edukacije za volontere edukatore, koji će se u narednom razdoblju dodatno unaprijediti, na temelju rezultata provedbe iz prethodnog razdoblja. Dio aktivnosti usmjerit će se u razvoj volontiranja na ad hoc aktivnostima te javnim događanjima te međusobnom povezivanju i jačanju volontera kao tima unutar Udruge Sunce. Paralelno će se razvijati sustav vrednovanja volontiranja putem potvrde o kompetencijama

stečenim kroz volontiranje, a koji će se provoditi za volontere koji su na dugotrajnijem volontiranju u Suncu. Razvoj i promocija volontiranja u Suncu te regrutiranje i edukacija volontera provodit će se u suradnji s obrazovnim institucijama, srodnim organizacijama civilnog društva te javnim ustanovama zaštićenih područja.

Sunce je započelo proces akreditacije pri Europskoj volonterskoj službi te će u narednom razdoblju biti potrebno razviti proceduru primanja volontera na polugodišnje ili jednogodišnje volontiranje (definiranje potreba, prijava projekta, odabir volontera, mentoriranje volontera, edukacija i dr.).

Uz razvoj volontiranja u Udrizi nastaviti ćemo sudjelovati u razvoju i promociji volontiranja u zaštićenim i Natura 2000 područjima te eventualno razvijati programe za upućivanje volontera od strane Udruge Sunce.

Kako bi se sve planirane aktivnosti učinkovito provele nužno je u narednom razdoblju odrediti osobu koja će se u značajnjem dijelu radnog vremena baviti upravljanjem volonterima te imati sva potrebna znanja i vještine.

Rad na kvaliteti i procedurama

Sunce će kontinuirano ulagati u razvoj organizacije i u svim područjima kvalitete koje je započelo prema zahtjevima koji su postavljeni u okviru sustava SOKNO. Iako taj sustav više nije aktualan, započet rad na kvaliteti je održiv i daje smjernice za dalje.

Uz unaprjeđenje i razvoj procedura vezanih uz upravljanje ljudskim potencijalima, spomenutim (izmjene Pravilnik o radu, nova sistematizacija radnih mjeseta, unaprjeđenje metodologije evaluacije rada zaposlenika te provedba, procesi i mogućnosti nagrađivanja, procedure volontiranja, stručnog usavršavanja) u 2016. godini dovršit će se i **Etički kodeks čiji je prijedlog razrađen na održanoj strateškoj radionici**.

S obzirom na povećanje broja zaposlenika i složenosti rada organizacije potrebno je uvoditi nove sustave organizacije rada u smislu bolje osmišljenih tjednih, tematskih i projektnih sastanaka za planiranje aktivnosti, razmjenu informacija i donošenje odluka. Važno je uvesti i sustave vezano uz Upute o finansijskom poslovanju, zaštitu i sigurnost na radu, politiku sukoba interesa, korištenje uredske i istraživačke opreme, pravila ureda, upravljanje rizicima (automobil, terenska istraživanja, zdravstveno osiguranje tijekom terena, studijskih putovanja i sl.).

Proširenje prostora za rad i unaprjeđenje radnih uvjeta

Krajem 2015. godine zbog ograničenih prostornih kapaciteta Udruga Sunce iznajmila je dodatni manji ured, nedaleko od postojećeg ureda, po komercijalnoj visini najma. Paralelno se očekuje natječaj Grada Splita te osiguravanje većeg prostora na postojećoj adresi. Ukupna površina dostupnog radnog prostora na ovoj adresi je 122 m^2 što je dovoljno za 15 zaposlenika. S obzirom na još uvijek nesređene procedure javnih natječaja za dodjelu prostora, nejasnih kriterija ne može se sa sigurnošću reći kako i kada će se osigurati ovaj dodatni prostor.

Postojeći ured, nalazi se na povoljnoj lokaciji u centru grada što omogućuje lakšu komunikaciju i veću dostupnost građanima. Ova lokacija ima i svoje manjkavosti u pogledu prostora za pohranu sve veće količine opreme i promotivnih materijala koje Udruga posjeduje kao i težeg pristupa automobila i nepostojanja parking mesta. Stoga će u narednoj godini Udruga djelovati u dva dislocirana prostora te će se na temelju iskustva i rezultata vezanih uz najam prostora na postojećoj adresi planirati daljnji razvoj prostornih kapaciteta. Brz razvoj komunikacijskih tehnologija omogućuje fleksibilnost u načinu rada, u smislu korištenja rada izvan ureda. Međutim postoje i ograničenja u smislu praćenja ovakvog rada kao i činjenice da svim zaposlenicima i ne odgovara ovaj način rada. Također, nastavit će se surađivati s organizacijama koje su nam dosad izlazile u susret po pitanju prostora, a za neke zajedničke ili javne aktivnosti, poput PAP/RAC-a i Info zone te organizacijama koje su spremne ponuditi vlastite prostorne kapacitete poput Društva Marjan i dr.

Pronalazak lokacije za osnivanje Centra za edukaciju, istraživanje i promociju principa održivog razvoja i dalje je neizvjestan, a u proteklom razdoblju zaključeno je kako je za proaktivni pristup u pronalasku lokacije za ovaj prostor potrebno osigurati dodatne ljudske i finansijske kapacitete. Problem je bio i ulaganje energije i vremena za osiguravanje prostora za redovan rad Udruge. Ipak, ukoliko se otvori mogućnost suradnje o ostvarivanju Centra kao što je to bio slučaj u prethodnom razdoblju iste će se razmotriti koristeći i iskustva iz prethodnog razdoblja.

Poboljšanje zagovaranja, mentorstva i umrežavanja na lokalnoj razini

U prethodnom razdoblju rađene su komunikacijske strategije za pojedinačne projekte dok će se u 2016. izraditi komunikacijska strategija Sunca uz koordinaciju voditeljice komunikacija te sudjelovanje svih zaposlenika. Očekujemo kako će provedba ove strategije kao i angažman osobe zaposlene na radnom mjestu voditelja komunikacije i odnosa s javnošću doprinijeti učinkovitijoj komunikaciji s javnošću i većoj vidljivosti rada. U okviru komunikacijske strategije definirat će se aktivnosti informiranja i uključivanja članova (poput zajedničkih izleta, newslettera i sl.), razvoja podržavajućeg i aktivnog članstva i upravljanja članstvom. Također, definirat će se i komunikacijski plan s razrađenim aktivnostima i potrebama za uspješnu provedbu komunikacijske strategije. Važno je i utvrditi i održavati standarde vezano za istupanja Udruge u javnost, edukacijske aktivnosti prema ciljnim skupinama, javne nastupe i produkciju promotivnih i sličnih materijala. Posebno ćemo se posvetiti razvoju zagovaračkog potencijala udruge i jačanju strateških suradničkih mreža kako je naglašeno u vanjskoj evaluaciji te razmotriti snažniju mentorsku ulogu Sunca na lokalnoj razini.

IX**PRILOG**

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
1	Centar znanja	projekt	nositelj		Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	državna potpora	natječaj	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	35.000,00 kn	2010.	01.09.2010-30.06.2011.
2	Znanje za pravovremeno sudjelovanje	projekt	nositelj		Nacionalna zaklada za razvoj CD	zaklada	natječaj; Demokratizacija i razvoj civilnoga društva-Tema C: Ulaganjem za lokalno djelovanje	Nacionalna zaklada za razvoj CD	43.700,00 kn	2010.	01.01.2011.-31.12.2011.
3	Institucionalna potpora za stabilizaciju Udruge	projekt	nositelj		Nacionalna zaklada za razvoj CD	zaklada	Institucionalna potpora	Nacionalna zaklada za razvoj CD	293.058,00 kn	2010.	01.01.2011.-31.12.2011. (2010-2011-2012)
4	Promocija programa Centar znanja, Otpad i Zeleni telefon	projekt	nositelja		Hrvatska pošta	poslovni sektor	natječaj	Hrvatska pošta	9.300,00 kn	2010.	01.01.2011.-31.12.2011.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
5	Business Cooperation and Skills Improvement for the Development of Outdoor Tourism	projekt	partner	nositelj Hrvatska gorska služba spašavanja	EU	međunarodna potpora	IPA CBC CRO-MNE Program	Gorska služba spašavanja	24.362,41 €	2011.	01.01.2011.- 30.06.2012.
6	Partnership actions for biodiversity protection in Western Balkans	projekt	partner	nositelj Mladi istraživači Srbije, drugi partner Green Home, Crna Gora	EU	međunarodna potpora	DG Enlargement	Mladi istraživači Srbije	6.000,00 €	2010.	01.01.2010.- 31.12.2011.
7	Zeleni telefon za prirodu i okoliš Dubrovačko neretvanske županije	projekt	nositelj		Dubrovačko-neretvanska županija	državna lokalna potpora	natječaj, županijski proračun	Dubrovačko neretvanska županija	3.000,00 kn	2011.	24.10.2011.- 31.03.2012.
8	Znanjem do održivog razvoja	projekt	nositelj		Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	državna potpora	natječaj	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	35.000,00 kn	2011.	01.09.2011.- 01.06.2012.
9	Otpad - Od nužnog zla do korisnog dobra	projekt	nositelj		Ministarstvo zaštite okoliša - MZOPUG	državna potpora	natječaj	Ministarstvo zaštite okoliša - MZOPUG	31.000,00 kn	2011.	20.07.2011.- 31.08.2012.
10	Znamo kamo s našim otpadom	projekt	nositelj		Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, FZOEU	državna potpora	natječaj	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, FZOEU	29.760,83 kn	2011.	01.01.2011.- 31.12.2012.
11	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Grad Split	državna lokalna potpora	van natječaja	Grad Split	10.000,00 kn	2011.	01.01.2011.- 31.12.2011.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
12	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Splitsko-dalmatinska županija	državna lokalna potpora	natječaj	Splitsko-dalmatinska županija	10.000,00 kn	2011.	01.01.2011.- 30.11.2011.
13	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Grad Split	državna lokalna potpora	natječaj	Grad Split	20.000,00 kn	2012.	01.01.2012.- 31.12.2012.
14	Obilježavanje Dana planeta Zemlje	usluga	nositelj		Čistoća d.o.o. Split			Čistoća d.o.o. Split	25.370,00 kn	2012.	10.04.2012.- 15.06.2012.
15	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Splitsko-dalmatinska županija	državna lokalna potpora	natječaj	Splitsko-dalmatinska županija	12.000,00 kn	2012.	01.01.2012.- 30.11.2012.
16	NEST	projekt	nositelj		NESsT	međunarodna potpora	natječaj za najbolji poslovni plan	NESsT	9000\$	2012.	02.07.2012.- 31.12.2012.
17	Institucionalna potpora za stabilizaciju Udruge	projekt	nositelj		Nacionalna zaklada za razvoj CD	zaklada	Institucionalna potpora	Nacionalna zaklada za razvoj CD	293.058,00 kn	2011.	01.01.2012.- 31.12.2012.
18	Izrada plana upravljanja zaštićenim područjima kojima upravlja Javna ustanova za zaštićene prirodne vrijednosti Splitsko-dalmatinske županije	usluga	nositelj		Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Šibensko-kninske županije	međunarodna potpora	EU projekt; IPA 2007/HR/16IPO/001-040208	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Šibensko-kninske županije	125.000,00 kn	2012.	01.10.2012.- 01.09.2013.
19	NEST	projekt	nositelj		NESsT	međunarodna potpora	natječaj za najbolji poslovni plan	NESsT	28.706,43 kn	2013.	20.07.2013.- 31.12.2013.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
20	Biološko istraživanje-inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta MedMPAnet (Unije, Srakane, Susak)	usluga	nositelj		Javne ustanove Priroda	međunarodna potpora	MedMPAnet projekt	Javna ustanova Priroda	65.000,00 kn	2013.	ožujak 2013.- ožujak 2014. godine
21	Biološko istraživanje-inventarizacija i kartiranje vrsta i staništa u sklopu projekta MedMPAnet (posebni rezervat Prvić i Grgurov kanal)	usluga	nositelj		Javne ustanove Priroda	međunarodna potpora	MedMPAnet projekt	Javna ustanova Priroda	124.300,00 kn	2013.	ožujak 2013.- ožujak 2014. godine
22	Zajedno za očuvanje prirode – organizacije civilnog društva za učinkovitu europsku Natura 2000 mrežu u Hrvatskoj	projekt	nositelj	Udruga BIOM, Argonauta, BaoBab, Divina Natura, CEEweb	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	državna potpora	Natječaj Demokratizacija i razvoj civilnoga društva	Natječaj Demokratizacija i razvoj civilnoga društva	162.650,00 kn (333.400,00 kn za sve partnere)	2012.	01.01.2013.- 31.12.2013.
23	Obilježavanje Dana planeta Zemlje	usluga	nositelj		Čistoća d.o.o. Split			Čistoća d.o.o. Split	25.970,00 kn	2013.	10.04.2013.- 01.05.2013.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
24	Sudjeluj u održivom razvoju; Take part in sustainable development; Nachhaltige Entwicklung Mitgestalten	projekt	nositelj	DGU (Deutsche Gesellschaft fuer Umwelterziehung)	DBU (der Deutschen Bundesstiftung Umwelt)	međunarodna potpora	projekti edukacije i zaštite okoliša	DGU (Deutsche Gesellschaft fuer Umwelterziehung)	59.330,97 €	2013.	01.05.2013.- 30.04.2015.
25	Zeleni telefon za održivi grad Split	projekt	nositelj		Grad Split	državna lokalna potpora	natječaj za prijavu projekata/programa udruga za zaštitu okoliša sa sjedištem na području Grada Splita	Grad Split	45.000,00 kn	2013.	01.01.2013.- 31.12.2013.
26	Obilježavanje Dana obale, 21.09.2013.	usluga	nositelj		Centar za regionalne aktivnosti	ugovor broj 167/2009 SHAPE projekt		Centar za regionalne aktivnosti	10.000,00 kn	2013.	01.09.2013.- 30.09.2013.
27	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Splitsko-dalmatinska županija	državna lokalna potpora	programa i projekata udruga iz područja zaštite prirode i zaštite okoliša na području Splitsko-dalmatinske županije	Splitsko-dalmatinska županija	5.000,00 kn	2013.	01.01.2013.- 31.12.2013.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
28	Održivost kao dio turističke ponude	projekt	nositelj		Splitsko-dalmatinska županija	državna lokalna potpora	JAVNI POZIV udrugama građana i turističkim zajednicama Splitsko-dalmatinske županije na podnošenje zahtjeva za bespovratna sredstva iz Programa potpore turističkim manifestacijama i udrugama	Splitsko-dalmatinska županija	3.000,00 kn	2013.	srpanj-30.studeni 2013.
29	Procjena potreba za edukacijom javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima u Hrvatskoj u sklopu projekta za potrebe organizacije Propark iz Rumunjske	usluga	nositelj		PROTPARK	međunarodna potpora	Projekt: Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Management	PROTPARK	5.400,00 €	2013.	08.05.2013.-15.07.2013.
30	Analiza specifičnih vrijednosti i prijetnji te izrada ciljeva upravljanja NP Mljet	usluga	nositelj					Nacionalni park Mljet	65.000,00 kn	2013.	28.02.2013.-01.10.2013.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
31	Identifikacija ključnih aktivnosti i prijedlog zonacije za razvoj dugoročne učinkovitosti upravljanja Nacionalnim parkom Mljet“	usluga	nositelj					Nacionalni park Mljet	65.000,00 kn	2013.	10.06.2013.- 15.01.2014.
32	Sudjeluj u održivom razvoju; Take part in sustainable development; Nachhaltige Entwicklung Mitgestalten	projekt	nositelj	Ekološka udruga Krka Knin,OŠ Domovinske zahvalnosti iz Knina, Prirodoslovna tehnička škola iz Splita, DGU	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	državna lokalna potpora	Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2013./2014.	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	50.000,00 kn	2013.	01.09.2013.- 25.08.2014.
33	Institucionalna potpora za stabilizaciju Udruge	projekt	nositelj		Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	državna lokalna potpora	Programsko područje: Institucionalna podrške stabilizaciji i/ili razvoju udruge	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	325.324,40 kn	2013.	01.01.2014.- 31.12.2014.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
34	Together for the Nature and Environment; Zajedno za prirodu i okoliš	projekt	nositelj	Ekološka udruga „Krka“ Knin, Grad Knin, Općina Kistanje, Javna ustanova Park prirode Telaščica, Općina Šali, Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje, Općina Lastovo.	EU (provedbena agencija Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva)	međunarodna potpora	Instrument for Pre-Accession Assistance: Fond EU za pomoć zemljama pristupnicama u periodu od 2007. - 2013.	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	60.000,00 euro	2013.	10.12.2013.- 10.12.2015.
35	Zeleni telefon	projekt	nositelj		Grad Split		natječaj za prijavu projekata/programa udruga za zaštitu okoliša sa sjedištem na području Grada Splita	Grad Split	10.000,00 kn	2014.	01.01.2014.- 15.12.2014.
36	Institucionalna potpora za stabilizaciju Udruge	projekt	nositelj		Nacionalna zaklada za razvoj CD	zaklada	Institucionalna potpora	Nacionalna zaklada za razvoj CD	325.324,00 kn	2015.	01.01.2015.- 31.12.2015.
37	SEA-Med Project-Field project in Croatia	projekt	nositelj	WWF	MAVA fondacija, FFE M, EU, UNEP/ MAP, CEPF	međunarodna potpora		WWF Europea Policy Programme	324.000,00 €	2014.	01.03.2014.- 28.02.2017.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
38	Consulting service for volunteering program in the Nature Protection System NO. MENP/CQS/13/02	usluga	nositelj	TBWA, Duška Milinković	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	usluga plaćena kroz međunarodna sredstva		Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	559.350,00 kn bez pdv (s pdv 699.187,50 kn)	2014.	15.04.2014.- 15.10.2015.
39	Capacity Building Plans for Efficient Protected Area Managment in Eastern Europe	usluga	nositelj		PROTPARK	međunarodna usluga		PROTPARK	18.000,00 €	2014.	02.05.2014.- 31.08.2015.
40	Monitoring morske cijetnice "Posidonia oceanica"	usluga	nositelj		Javna ustanova "Park prirode Telašćica"			Javna ustanova "Park prirode Telašćica"	40.743,00 kn + pdv(10.186,00 kn)	2014.	15.05.2014.- 15.05.2015.
41	Sudjeluj u održivom razvoju- odgovorno stvaraj i postupaj s otpadom	projekt	nositelj		Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, FZOEU	državna potpora	natječaj za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva (udruga) u području zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, FZOEU	86.320,00 kn	2014.	15.05.2014.- 30.09.2015.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
42	Sudjelovanje u biološkom istraživanju stanja očuvanosti posidonije i koraligena uz primjenu Nacionalnih monitoring protokola za posidoniju i koraligen izrađenih u sklopu provedbe MedMPAnet projekta	usluga	nositelj		Javna ustanova "Priroda"			Javna ustanova "Priroda"	22.000,00 kn (bez pdv)	2014.	10.06.2014.- 31.07.2014.
43	Izrada nacrta Plana upravljanja Nacionalnim parkom "Mljet"	usluga	nositelj		Javna ustanova Nacionalni park Mljet			Javna ustanova Nacionalni park Mljet	52.000,00 kn (bez pdv)	2014.	23.06.2014.- 31.12.2014.
44	Sudjeluj u održivom razvoju	projekt	nositelj	OŠ Mejaši, OŠ Pujanki, OŠ Žrnovnica, OŠ Trilj, Prirodoslovna tehnička škola, Filozofski fakultet u Splitu	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	državna potpora	natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udrug u području izvaninstitucionalnoga odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2014./2015.	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	50.000,00 kn	2014.	01.09.2014.- 28.08.2015.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
45	Derelict Fishing Gear Management System in the Adriatic Region - DeFishGear (radni paket 4 – Procjena morskog otpada u Jadranu sa utvrđivanjem nedostataka i potreba kao osnova za postavljanje prioriteta za djelovanje na učinkovitom rješavanju njegove problematike)	usluga			Institut za oceanografiju i ribarstvo	međunarodna potpora	IPA Adriatic	Institut za oceanografiju i ribarstvo	400.000,00 kn	2014.	01.09.2014.- 31.03.2016.
46	Partnerships for Sustainable Use of Protected Nature in Dalmatia - Dalmatian Nature; Priroda Dalmacije	projekt	nositelj	Javna ustanova za Splitsko-dalmatinska, Dubrovačko-neretvanska i Šibensko kninska i Ekološka udruga Krka Knin	EU - SAFU	međunarodna potpora	IPA 2011 Supporting CSOs in Development of Partnerships for Sustainable Use of Protected Areas in Croatia, Including Potential NATURA 2000 Sites	Europska unija	124.860,31 €	2014.	17.09.2014.- 16.03.2016.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
47	Partnerships for Environment: Developing Public and Civil Environment Protection Capacities in Croatia through practise of Green Phone Service; Partnerstva za okoliš	projekt	partner	nositelj Ekološko društvo "Pan"; partneri Žmergo, Ekološka udruga "Krka" Knin, Franjo Košćec, ZEO Nobilis	EU	međunarodna potpora	IPA – Transition Assistance and Institution Building Component for 2011, Reinforcing Support of CSOs' in Enhancing Transparency and Good Governance in Croatian Public Administration	Europska unija	23.864,16 €	2014.	01.01.2015.- 31.12.2017
48	„Developing and implementing sustainable practices in sustainable tourism infrastructure and in local tourism facilities-In the framework of the Sustainable Economic Activities in the Mediterranean (SEA-MED)	projekt	nositelj		MAVA fondacija	međunarodna potpora	Small grant and exchange visit	WWF- European Policy Programme	13.955,00 €	2015.	15.03.2015. - 28.02.2016.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
49	Cross Border Marine Natura 2000 Mapping, Monitoring and Management – 4M project	projekt	nositelj	JU za upravljanje zaštićenim područjima prirode Dubrovačko-neretvanske županije, Green Home, Agencija za zaštitu životne sredine	EU	međunarodna potpora	CBC program Hrvatska-Crna Gora	Europska unije, Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske-ARR	182.937,76 €	2015.	15.07.2015.- 15.07.2017.
50	Neka plavo ostane plavo – kratki dokumentarni video o problematici morskog otpada	projekt	nositelj		Valamar rivijera d.d.	poslovni sektor	Natječaj za dodjelu donacija Volimo Jadransko more 2015.	Valamar rivijera d.d.	24,198.00 kn	2015.	2015.
51	Monitoring vidre za JU Šibensko-kninska županija	usluga	nositelj	JU Šibensko-kninska županija	usluga		Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Šibensko-kninske županije	9.562,50 kn	2015.		travanj-rujan 2015.
52	Monitoring (praćenje stanja) vidre (Lutra lutra L.) na području Nacionalnog parka Krka	usluga	nositelj	Javna ustanova Nacionalni park Krka	usluga		Javna ustanova Nacionalni park Krka	18.887,50	2015.		kolovoz 2015.- 31.01.2016.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
53	Nacionalna procjena odbačenih/izgubljenih ribarskih alata u RH – Doprinos implementaciji UNEP/MAP Regionalnog plana upravljanja morskim otpadom u Sredozemnom moru.	usluga			MIO-ECSDE iz Grčke	usluga		MIO-ECSDE iz Grčke	1.500,00 €	2015.	03.04.2015.- 01.06.2015.
54	Zajedno i aktivno – odgovorno stvaranje i postupanje s otpadom	projekt	nositelj		Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, FZOEU	državna potpora	natječaj za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva (udruga) u području zaštite okoliša i prirode	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	82.274,40 kn	2015.	01.07.2015.- 31.12.2016.
55	Izrada projektne dokumentacije za projekt kartiranja morskih staništa na području Jadranskog mora u nadležnosti Republike Hrvatske	usluga			Državni zavod za zaštitu prirode	usluga		Državni zavod za zaštitu prirode	330.000,00 kn+ pdv 82.500,00 kn	2015.	23.09.2015.- 23.09.2016.

REDNI BROJ	NAZIV PROJEKTA/U SLUGE	PROJEKT /USLUGA	STATUS UDRUGE (nositelj, partner)	PARTNERI	DONATOR/ NARUČITELJ	VRSTA IZVORA FINANCIJA	PROGRAMSKA LINIJA DONACIJE	PARTNER/ UPLATITELJ/ ISPLATITELJ	UKUPAN ODOBREN IZNOS	GODINA ODOBRENJA/ UGOVARANJA	RAZDOBLJE PROVEDBE
56	Responsible for Nature; Odgovorno za prirodu	projekt	nositelj	BIOM, Društvo Marjan, Ekonomski fakultet, Pravni fakultet	EU	EU	EU projekt; IPA 2012 Civil Society Organisations- Internal control Mechanism for Safeguarding the EU Standards Grant Application Form IPA 2012 Building Local Partnerships for Open Governance and fight against Corruption in Responsible management of Natural Resources	EU	172.388,78 €	2015.	11.11.2015.- 11.11.2017.

Prilog I. Popis provedenih projekata, izvora financiranja i visine finansijskih sredstava od 2011.-2015.